ateitis

1966 m.
spalis nr. 8

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1966 SPALIS — OCTOBER NR. 8

Jaunimo deklaracija Washingtono Religiniame Kongrese . 177
Ateitis — Komentarai 178
Kun. Kazimieras Pugevičius — Ateitininkas pasaulyje be Dievo 180
Kun. Povilas Dilys — Šiluvos Marijos koplyčia 182
Feliksas Jucevičius — Apie tautybę, mitus ir kita . . . 184
Indrė Damušytė — Mačiau (eil.) 189
Kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC — Malda — klausos problema 190
S. Rūkas — Slėnyje (eil.), Preliudas žiemai (eil.) . . . 192
Indrė Damušytė — Liepsna (eil.) 193
Šutrikaitė — Du eilėraščiai 193
Ateities Spinduliai 194
Vox Populi 196
Pr. Pauliukonis — Tautos mitai ir tikrovė 197
Irena Rušėnaitė — Nusilenk (eil.) 198
S. Rūkas — Veidrodis (eil.) 199
Indrė Damušytė — Nakties nuotaikoje (eil.) 199
Pūga — Balerina (eil.) 199
Nuo rytų iki vakarų 200

Viršelio nuotrauka **Vytauto Maželio.**

Miesto vaizdas 184 p. **Algimanto Kezio, SJ.**

Dainava rudenį 192 p. **Vytauto Kutkaus,**

stovyklos laužas 193 p. **Vytauto Beleškos.**

Sekančiame numeryje — vasaros stovyklos.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Second class postage paid at the Chicago Post Office.
Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association.
"Ateitis" yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos leidinys.

Administracija: "Ateitis", 5725 So. Artesian Avenue, Chicago, Ill. 60629
Prenumerata metams JAV ir Kanadoje $5.00, susipažinimui prenumerata — $3.00, garbės prenumerata — $10.00; visur kitur laisvajame pasaulyje $3.00.

Redakcija: Vyr. red.: Skirmuntas Radvila. Redakcijos nariai: Elena Bradūnaitė, Milda Pakalniškytė, Algis Norvilas, Rimvydas Šliažas. Visus rankraščius siųsti redakcijos adresu:
"Ateitis", 4545 West 63rd Street, Chicago, Illinois 60629

JAUNIMO DEKLARACIJA WASHINGTONO RELIGINIAME KONGRESE

Mes, lietuvių jaunimas, sąmoningai tikime Dievą, Kristų ir Jo Bažnyčią. Mūsų tikėjimas ir religinis gyvenimas yra mūsų pačių giliu įsitikinimu ir laisvu apsisprendimu priimtas kaip esminė ir prasmingoji mūsų gyvenimo ir veikimo dalis. Mes savo tikėjimu didžiuojamės ir stengiamės juo gyventi. Mes laikomės Kristaus ir Jo Bažnyčios paskelbtų doros dėsnių savo asmeniškame, viešajame ir visuomeniniame gyvenime. Mylėdami savo artimą Kristaus meile, mes gerbiame visų įsitikinimų, visų tautų, rasių ir visų religijų žmones. Svarbiausia vertindami žmogaus asmenybę, mes visuomet rūpinamės, kad kuo daugiau žmonių būtų Kristaus sekėjais savo gyvenime ir savo veikime.

* * *

Broliai ir Seserys pavergtoje Lietuvoje,

Mes suprantame ir su nepaprasta rimtimi atjaučiame jūsų gyvenimo sąlygas ir jūsų patiriamus sunkumus savo tikėjimą išpažįstant. Mes jus ypatingai mylime ir džiaugiamės, kad jūs neprarandate sąžinės balso garbinti, išpažinti ir mylėti savo Kūrėją ir Atpirkėją Dievą. Jei jūs ir negalite tikėjimo laisvai pasirinkti bei jo viešai praktikuoti, viduje jūs tikėjimą išlaikote, laukdami dienos, kada, laisvai gyvendami, galėsite šį pažinimą stiprinti ir atvirai išreikšti. Mūsų draugiškas linkėjimas, kad toji diena greitai ateitų yra svarbiausias laisvėje gyvenančių lietuvių žodis jums. Mes norime, kad jūsų sąžinės laisvė būtų skubiai pripažinta, kaip kad ją turime mes ir milijonai laisvų žmonių.

Pavergėjų atskirti jūs ir mes netapkime priešais, bet visada jauskimės vienos lietuviškos tautos nariais. Kai mes išgirstame jūsų balsą, mes stengiamės jį suprasti ir jei galime jums padėti. Kai jūs girdite mus, būkite tos pačios minties, nes yra tik viena tiesa, vienas Dievas ir vienas amžinas gyvenimas. Mėginkite savo gyvenime atskirti tiesą nuo melo, teisybę nuo apgaulės, tikrą mokslą nuo visa iškreipiančios propagandos.

* * *

Mes, laisvajame pasaulyje ryžtamės vykdyti maldos, aukos ir veikimo planą: save krikščioniškai ugdyti ir krikščioniškoje moralėje užgrūdinti; pažinti visus, įvairiai galvojančius, lietuvius ir daryti savo geru pavyzdžiu jiems įtakos; stengtis visais būdais padėti pavergtos Lietuvos jaunimui religiniuose reikaluose; aktyviai, noriai ir darbingai jungtis į bendras visų lietuvių pastangas už Lietuvos ir Bažnyčios laisvę; būti uoliais lietuvių parapijų parapijiečiais ir veikliais lietuvių bendruomenės nariais; tuoj pat pradėti platinti labai svarbią informacinę knygą "The War Against God in Lithuania" ir visais būdais informuoti laisvą pasaulį apie Lietuvos pavergimą.

Fa 214-770

Lietuvos TSR VALSTYBINĖ BIBLIOTEKA

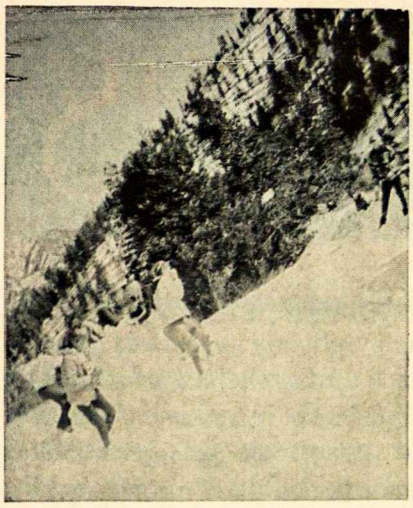

"Ateitis" komentuoja

laiko ženklai

ŽVILGSNIS ATGAL Į KONGRESĄ

Jaunimo Kongresas jau baigėsi, nors jo sukeltos bangos dar vis skalauja mūsų lietuviško prūdo krantus. Ar sulaukėme iš Jaunimo Kongreso tai, ko tikėjomės? Ar kiti sulaukė iš Jaunimo Kongreso to, ko jie tikėjosi?

Pirmiausia — mes. Jaunimo Kongresu esame vispusiškai patenkinti, nes laukėme to, ko jis ir davė su kaupu — progų pajusti lietuviškojo jaunimo nuotaikas, padėtį ir perspektyvas visose pasaulio dalyse. Buvo apstu ir progų susitikti su iš kitų kraštų atvažiavusiais ir išgirsti jų žavius lietuvių kalbos akcentus. Didžiai džiaugiamės ir Kongreso metu statytos Daraus Lapinsko operos "Lokys" (libretto Vitalijos Bogutaitės — juo mes irgi sužavėti) pasisekimu. Turime prisipažinti, kad maža ko tikėjomės iš prieš-kongresinių stovyklų, nes buvome žmonės menko tikėjimo, o ir šios puikiai pasisekė: Antanui Saulaičiui, S.J. ir jo bendradarbiams kratome ranką ir šaukiame valio! Labai smagu, kad ir studentai ateitininkai smarkiai pasidarbavo suruošdami puikų literatūros vakarą stovykloje — jiems irgi garbė ir šlovė!

Ko kiti tikėjosi iš kongreso? Yra žmonių, kurie nusiminę, kad kongresas neužtektinai akcentavo vieną ar kitą mūsų visuomeninio gyvenimo aspektą: iš vienos pusės sakoma, kad pamiršti literatai, iš kitos pusės — kultūrinėmis temomis bekalbant neužtektinai akcentuotas Lietuvos išlaisvinimo klausimas. Gal mes žvelgiame per savo optimizmo akinius, bet mums atrodo, kad abi pusės kiek perkietai žiūri į Jaunimo Kongresą: juk kongrese negalima visko atlikti, todėl manome, kad kongreso rengėjai gerai pasirinko koncentruotis prie pagrindinės minties: sukviesti kuo daugiau jaunų svečių iš viso pasaulio ir sudaryti tokią programą, kuri jų dalyvavimą panaudotų ir iškeltų visuomenės dėmesiui. Tai visapusiškai pasisekė, todėl rengėjams tariame ačiū ir plojame per petį.

AR JAU NEBŪTŲ LAIKAS?

Praėjusios vasaros įvykiai įrodė, kaip mes esame nepasiruošę spręsti rimtų įvykių, kai jie paliečia lietuvių apgyventas apylinkes. Dėl baimės prarasti kaikuriuos kraštutinius prenumeratorius bei organizacijos narius, mūsų spauda ir kiti visuomenės organai abdikuoja visuomeninę atsakomybę masei ir fanatinėms kerštо organizacijoms, kaip Ku Klux Klan ir Amerikos Nacių Partijai. Koktu žiūrėti, kaip baudžiauninkų anūkai mosuoja Amerikos Konfederacine vėliava, kuri yra tapusi vergijos simboliu. Mūsų paauglių elgesys maža kuo skiriasi nuo tųjų, kurie svaidė Molotovo kokteilius vakarinėje Chicagos pusėje, Clevelande, San Francisco ir kitur, nors to ir nenorime prisipažinti.

Kaip juoduosiuose getuose, taip ir Marquette Parke atsakingos visuomeninės organizacijos bei spauda, užtiktos netikėtų riaušių, aprobavo riaušininkus ir kaltę sumetė į taip vadinamus "provokatorius". Juodiesiems tais "atgailos avinėliais" tapo policija, o mums — demonstrantai.

Ar nebūtų laikas rasinį klausimą rimtai pradėti nagrinėti mūsų spaudoje bei organizacijose, krikščioniškos meilės, o ne pykčio ir pagiežos ženkle?

DU SUKILIMAI

Prieš dvidešimt penkis metus prasidėjus vokiečių kovai su rusais sukilo lietuviai ir kelioms dienoms atstatė Lietuvos nepriklausomybę. Sukilimo sukaktis kelia ir dėkingumą ir liūdesį: dėkingumą tiems drąsuoliams, kurie kovojo už krašto laisvę; liūdesį dėl to, kad laisvė iškovota taip trumpam laikui.

Antroji sukaktis: prieš dešimt metų Vengrijoje taip pat buvo sukilimas, kuris kraštui laisvę atnešė taip pat tik keliems dienoms. Sukilimą užgniaužė rusų tankai, Vakarų valstybėms tik atokiai stebint. Vengrijos sukilimas parodė kaip tušti yra vakariečių žodžiai, kurie iki tol žadėjo visokeriopą paramą tiems, kurie sukils prieš komunistinę santvarką. Vengrijos sukilimo dešimtmetį minime liūdesio ženkle, nes tai buvo Vakarams proga liudyti savo laisvę, kurią jie panaudojo liudyti savo bejėgiškumą.

DĖL REDAKCIJOS IR TOLERANCIJOS

Kun. dr. Felikso Jucevičiaus straipsnis apie lietuviškos buities mitus sukėlė nemaža karštų diskusijų. Perdaug nesigilinant į diskusijų turinį, norėtųsi sustot ties dviem pastabom, kurias kelia p. Pranas Pauliukonis šiame "Ateities" numeryje ir taipgi p. Jonas Matulionis "Tėviškės Žiburiuose". Teigiama, kad straipsnis pateko į žurnalą per redakcijos neapdairumą, o taip pat pastebima, kad mūsų visuomenėj esanti net perdidelė tolerancija, kad toks straipsnis atspausdintas jaunimo žurnale.

Pirma — redakcija šį straipsnį ir straipsnį apie tautiškumą, kuris spausdinamas šiame numeryje įdėjo ne per apsirikimą, bet apgalvotai. Gyvas žurnalas negali sustot ir kartot mūsų priimtus trafaretus, jis turi duoti medžiagos mintyjimui. Gi mūsų nuomone, kun. dr. F. Jucevičiaus straipsniai kaip tik duoda progos pagalvot ir pergalvot mūsų buities sąvokas. Sąvokos nėra faktai, bet tik išvados apie faktus ir jų reikšmę. Faktus turim ne pergalvot, o pamatyt, bet išvadas ne tik galime, bet ir turime pergalvot, kad mums gyvenimas būtų pilnesnis, kad įstengtume matyti tikrovę tokią, kokia ji yra.

Antra — dėl tolerancijos. J. Matulionis ir P. Pauliukonis reiškia nuomonę, kad pas mus tolerancijos jau taip daug, kad toks kaip Jucevičiaus straipsnis patalpintas spaudoj, ir ypač jaunimo spaudoj. Iš šių teigimų peršasi, kad mūsų tolerancijos samprata mažai kuo skiriasi nuo totalitarinės sąmpratos. Kritika toleriuojama, kol nepajudinama "šventa karvė", bet jei ši pajudinama, tai jau tautos išdavimas. Tikroji tolerancija nestato ribų, kas sakytina, kas ne. Ribas stato pati mintis ir jos vidiniai vystymosi dėsniai.

LIETUVIŲ KATALIKŲ BENDRUOMENĖJ

Po kelis tūkstančius dalyvių sutraukusio koplyčios šventinimo Washingtone matome ir minties bei veiklos pagyvėjimą lietuvių katalikų tarpe. Religinio kongreso metu kun. Vytautas Bagdanavičius savo paskaitoje kėlė "aktoriaus bendruomenės" reikalą lietuvių tarpe (paskaita ištisai atspausdinta ateinančiam "Laiškai Lietuviams" numery). Jo mintys tikrai vertos tolimesnio svarstymo ir pritaikymo mūsų santykiui su parapijomis. Manome kad labai džiugų pavyzdį šioje srityje jau davė Detroito pasauliečiai, kurie apsvarstę rado, kad jie norėtų turėti daugiau progų dalyvauti Mišiose lietuvių kalba, todėl sudarė komitetą, kuris kreipėsi į kleboną, pateikdamas visą eilę apgalvotų sprendimų-reikalavimų. Toks įvykis rodo, kad Bažnyčios atsinaujinimo dvasia, kuri reikalauja iš pasauliečių didesnio subrendimo ir jiems uždeda didesnę atsakomybę už Bažnyčios gyvenimo eigą, jau įsišaknijo mūsų bendruomenėje ir žada nešti gerų vaisių. Rašant šiuos žodžius dar nežinome, ar visi komiteto siūlymai Detroite priimti, tačiau esame tikri, kad parapijos klebonui yra kur kas lengviau po šio įvykio gauti kokių nors lengvatų iš vyskupijos kanceliarijos, kuri dabar gali matyti, kad už klebono prašymo stovi ir parapijos tikintieji.

Dar pora dėmesio vertų atsitikimų: prieš kelias savaites išspausdintame straipsnyje "Drauge" Algirdas Žemaitis kelia mintį, kad lietuviams reiktų siekti turėti ir tautinių vyskupijų, kaip tai turi ukrainiečiai. Mintis įdomi ir svarstytina. Taip pat Chicagoje malonus įvykis: prieš savo metinę vakarienę Nekalto Prasidėjimo Seserų rėmėjos turės sekmadienio vakare Mišias. Manome, kad tai labai puiki mintis, kuri įprasmina ir po Mišių sekantį pokylį.

ŽEMĖ ŽMONĖMS PIETŲ AMERIKOJE

Tuoj pat į pietus nuo Texas yra Meksikos Chihuahua valstybė, pati didžiausia iš 29 kraštą sudarančių valstybių. Prieš Antrąjį Pasaulinį karą Chihuahua buvo retai apgyventa dykuma. Valstybė pradėjo dalinti žemę lengvomis sąlygomis 25 metų terminui — tuo norėdama padėti apgyvendinti kraštą ir išugdyti galvijų ūkį. Maždaug 200 žmonių buvo duota 8.5 milijonai akrų žemės, kurie padalinti į milžiniškus "ranchos". Šiuo metu žemės padalinimo terminai baigiasi ir kyla reikalavimas žemę padalinti neturtingesniesiems. Didžiųjų "ranchos" savininkai priešinas, nes neužteksią vietos auginti gyvuliams. Maždaug 20,000 neturtingųjų prašo žemės. Net ir žemės gavimas dar neišspręstų ekonominės problemos, nes valstybės žmonių skaičius auga 4.4% kasmet; šiuo metu valstybėje yra 1.5 milijono gyventojų, iš kurių trečdalis yra arba be darbo ar teturi progos dirbti tik pora dienų į savaitę.

Kiek geresnė padėtis Chile valstybėje, kur žemės reforma pradeda įsibėgėti su naujuoju prezidentu Eduardo Frei Montalva. Štai pavyzdys: prie Melipilla miestelio yra Santa Ines Fundo (dvaras), kurį nuo praeitų metų savo globon yra perėmusi Chilės Žemės Reformos Korporacija. Čia gyvena 175 žemdirbiai. Perimant ūkį metinis uždarbis asmeniui buvo $600. Dvaras vedamas kooperaciniu metodu. Valstybės agentūra, perimdama dvarą, kiekvienam žemdirbiui paaiškino, kad po dviejų metų kiekvienas turės teisę gauti savą žemę kooperatyvo ribose, o už žemę galės užmokėti per 30 metų. Santa Ines dvarą tvarko žemdirbių komitetas; dalis gyvulių yra kooperatyvo nuosavybė — kita dalis priklauso privatiems asmenims; geriausia žemė padalinta sklypais, kuriuose auginami kviečiai ir miežiai — jie apdirbami atskirai, bet kertami drauge; kiekvienas narys gavo septynis akrus drėkinamos žemės, kurioje jis gali auginti bulves, kukurūzus ar daržoves pardavimui. Žemės Reformos Korporacija suteikia kapitalą, trąšas, mašinas. Besibaigiant žemės ūkio metams rasta, kad 90% Santa Ines žemdirbių praėjusiais metais uždirbo po $1,600 — milžiniškas šuolis nuo ankstyvesnių pajamų. Bulvių gamyba pakilo nuo 15,000 iki 70,000 maišų. Žemės Reformos Korporacija, kuriai vadovauja jaunas agronomas Rafael Moreno, tikisi iki metų galo perimti dar 60 dvarų, tokiu būdu į programą įjungiant 10,000 žemdirbių šeimų. Chiles vyriausybės planas yra per šešis metus duoti žemės 100,000 žemdirbių. Jei tai pasiseks, tai bus ženklas naujai, taikingai revoliucijai Pietų Amerikoje. Kiek žemės reforma gali prisidėti prie krašto žmonių gerovės galime prisiminti ir iš Lietuvos žemės reformos.

●

ŠIAME NUMERYJE

Pagrindiniu studijiniu straipsniu dedame kunigo **Felikso Jucevičiaus** "Apie tautybę, mitus ir kita". Autorius jau mūsų skaitytojams pažįstamas — jo anksyvesnis straipsnis sukėlė ilgas diskusijas, kurios tęsiamos ir šiame numeryje.

Kun. Kazimieras Pugevičius yra dabartinis Studentų Ateitininkų Sąjungos dvasios vadas ir Baltimore diocezijos televizijos programų direktorius.

Kun. Povilas Dilys yra giliai susirūpinęs ekumenine dvasia lietuvių tarpe. Vasaros pradžioje įvykusiame Lietuvių Evangelikų Reformatų Bažnyčios Sinode jis buvo išrinktas naujuoju superintendentu.

Indrė Damušytė ir šiuo kart "Ateitį" praturtina savo eilėraščiais. Iš Indrės lauksime šįmet dar daugiau, nes su vasara baigėsi ir pareigos SAS Centro Valdyboje, kurioj jai teko daug dirbti.

Kun. Vytautas Bagdanavičius mus supažindina su Hans Urs von Balthasar.

S. Rūkas ir **Šutrikaitė** — nauji veidai "Ateities" puslapiuose.

Aleksas P. "Ateities Spinduliuose" dedamą gabaliuką yra parašęs prieš kelis metus. Laukiame ir naujesnės jo kūrybos.

Pr. Pauliukonis yra istorijos mokytojas, kelių vadovėlių autorius, gyvenąs Worcester, Mass.

Irena Rušėnaitė anksčiau redagavo "Švyturį". Dabar studijuoja Loyola universitete Chicagoje.

Pūga — mums jau pažįstama. Ne tik rašo apie balerinas, bet ir pati šoka.

Vytautas Kutkus ir **Vytautas Beleška** — du jauni fotografai.

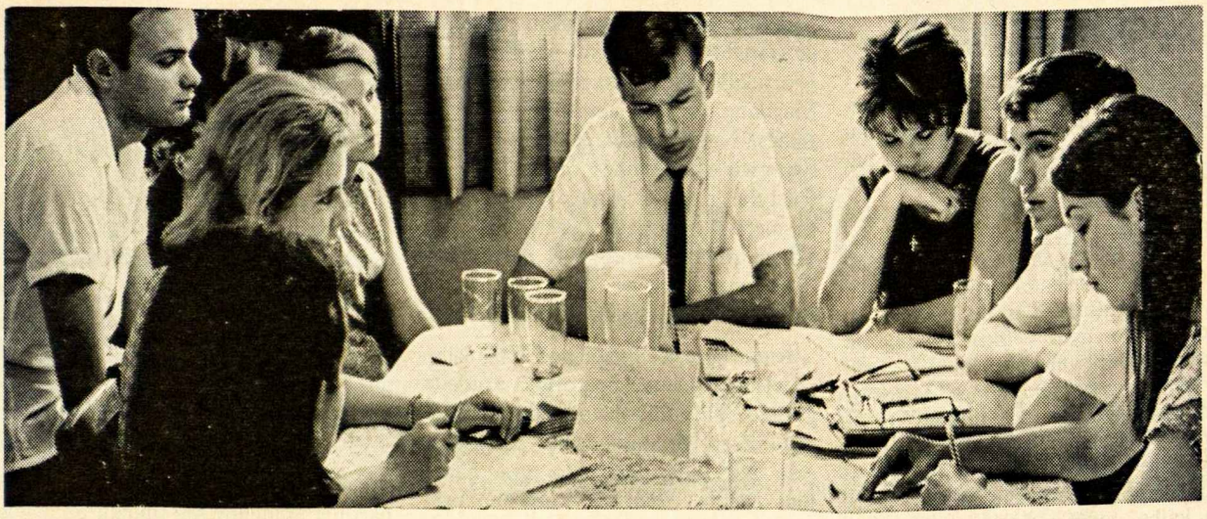

ateitininkas pasaulyje be Dievo

Praeitais metais pasklido vadinamoji "God is Dead" teologija. Ar mes rimtai į ją žiūrėsime, ar ne, nėra klausimo, kad dažnai pasaulyje matome reiškinių, kurie duoda suprasti, kad pasaulis, kuris formaliai kartais išpažįsta Dievą, praktiškai nekreipia į Jį dėmesio. Yra rimtai galvojančių, kurie daro išvadą, kad šiomis dienomis pasaulis apskritai gyvena be Dievo. Tai yra, jis nesiskaito su Dangiškąja Būtybe.

Tokiame pasaulyje ateitininkas stovi ir skelbia pasauliui, kad jis už šio pasaulio regimų reiškinių išpažįsta antgamtinį pasaulį, ir kad jame viešpatauja aukščiausioji Būtybė, kurią mes vadiname Dievu.

Kad ateitininkas nepaskęstų savo aplinkoje, jam reikia arčiau pažinti savo tikėjimo turinį. Negana jam mokyklos vadovėlių ir sekmadienio pamokslo. Jeigu jis kitose mokslo šakose bręsta ir gilinasi, tai ir savo tikėjimo moksle, kuris vadinasi teologija, jis turi tobulintis ir siekti aukščiau.

Šiais metais SAS pasirinko Ateitininkų Federacijos pasiūlytą metinę temą: "Ateitininkas pasaulyje be Dievo". Būtų galima visaip tą temą svarstyti. Katalikų Bažnyčia ne per seniai baigė Vatikano antrąjį suvažiavimą, kuris nurodo visam pasauliui tam tikras gaires per ateinančius dešimtmečius.

Tame Vatikano suvažiavime Bažnyčios vadovybė ir aukščiausi teologijos autoritetai bandė pareikšti visam pasauliui, už ką Bažnyčia stovi, ką ji tiki. Antrojo Vatikano suvažiavimo nutarimai duos visai kartai teologų medžiagos svarstyti ir pateikti tikintiesiems. To suvažiavimo nutarimai pakeitė Bažnyčios veiklos linkmę, pakeitė visą jos gyevinmo toną.

Šiomis dienomis negali būti nė vieno susipratusio kataliko, kuris nebūtų susipažinęs su Antro Vatikano suvažiavimo nutarimais. Negali būti nė vieno ateitininko, kuriam ta medžiaga būtų svetima.

Šiomis dienomis, kada Bažnyčia žengia į naują amžių, nė vienas ateitininkas nenori, kad lietuvių tauta pasiliktų už durų. Mes žengiame su Bažnyčia! Šalia mūsų tradicinio šūkio "Visa atnaujinti Kristuje", turėkime antrą — "Sentire cum Ecclesia" — "Jausti su Bažnyčia".

Jeigu Bažnyčioje yra naujas pasauliečio atsakomybės pajutimas, tai ir mes privalome tą patį pajusti. Jeigu Bažnyčia kviečia mus iš naujo susipažinti su Dievo žodžiu Šventajame Rašte, mes raskime progos dažniau paskaityti Kristaus evangeliją. Kada Bažnyčia kviečia krikščionį giliau suprasti Šv. Mišias ir Sakramentus ir juose aktyviai dalyvauti, atkreipkime dėmesį į tą kvietimą.

Ateitininkai buvo ir privalo būti toliau šaltinis jėgų Lietuvos kovoje už laisvę. Mes privalome tai visados atsiminti. Ir šiais metais siūlome konkrečiai prisidėti prie tos kovos.

Rezoliucijų pravedimas Lietuvos laisvinimo klausimu, parašų rinkimas, parodų, programų ir paskaitų paruošimas, lituanistinėse mokyklose ir lietuviškose parapijose talkininkavimas: tokiais praktiškais būdais studentai ateitininkai prisidės prie lietuvybės išlaikymo.

Prie to dar pridėkime nuolatinį uždavinį mokytis ir ruoštis gyvenimui, kuris studento laukia. Gerai pasiruošęs inteligentas brangus turtas tautai ir Bažnyčiai.

Kun. Kazimieras Pugevičius

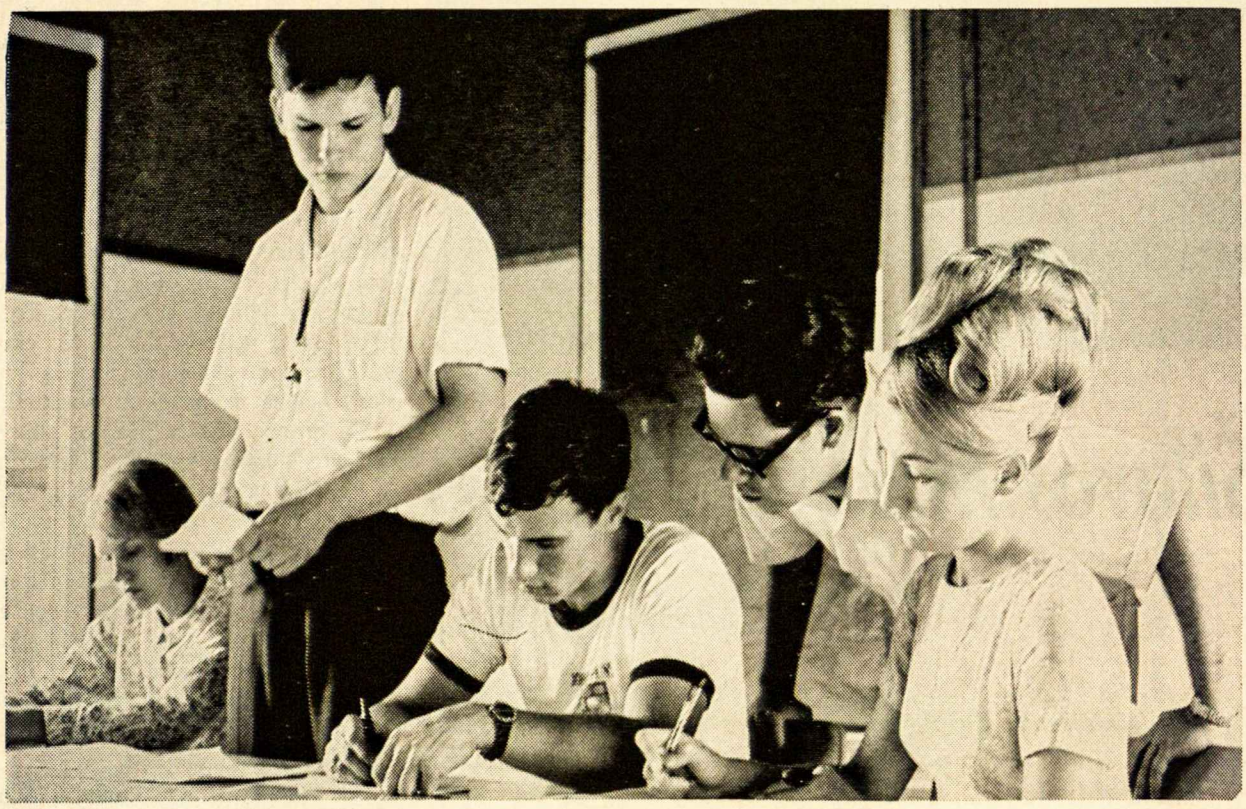

Viršuje: vaizdas iš SAS suvažiavimo Camp Jolly Acres, Maryland, rugsėjo 2 d. Iš k. į d.: Irena Rušėnaitė, suvažiavimo pirmininkas Vacys Šaulys, naujasis SAS pirmininkas Eimutis Radžius, buvęs pirmininkas Augustinas Idzelis ir Laima Bačinskaitė. Puslapyje prieš: naujoji SAS valdyba posėdžiauja. Iš k. į d.: Augustinas Sužiedėlis — vicepirm. moksleivių reikalams, Rima Salytė — spaudos-informacijos skyriaus vedėja, Danutė Muraškaitė — spaudos-informacijos skyriaus padėjėja, Rimas Šilgalis — iždininkas, Vita Noreikaitė — sekretorė, Eimutis Radžius — pirmininkas ir Vėjūnė Svotelytė — užsienio skyriaus vedėja.

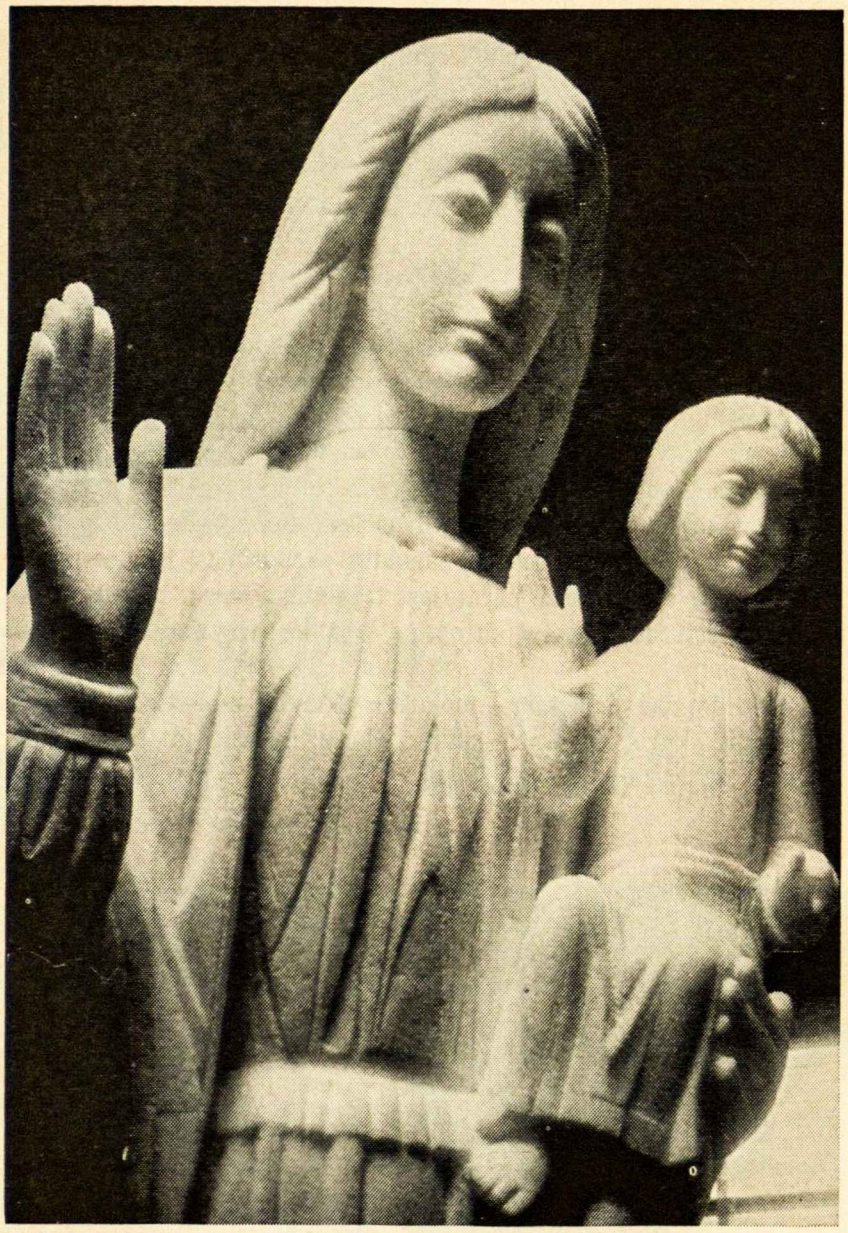

Šiluvos Marijos koplyčia

KUN. POVILAS DILYS

Kunigas Povilas Dilys yra naujai išrinktas Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčios Superintendentas Chicagoje liepos mėnesį įvykusiame sinode. Čia jis žvelgia į Šiluvos koplyčią ekumenisto akimis. Pasisakymas buvo parašytas dar prieš šventinimo iškilmes. Iliustracijos — detalės iš Šiluvos koplyčios.

Lietuviškoji katalikiškoji visuomenė išeivijoje š. m. rugsėjo mėn. pradžioje pašventino koplyčią Šiluvos Marijos vardu Krašto Šventovėje (National Shrine) Washingtone, D. C. Daug buvo apie tai rašyta, ypatingai lietuviškoje kasdieninėje spaudoje; iškilo nuomonės skirtumas, kurią Mariją parinkti, Šiluvos ar Aušros Vartų iš Vilniaus.

Tegu man bus leista nušviesti Washingtono įvykius iš ekumeninio taško. Žinoma, ne vienas skaitytojų pagalvos, kodėl tas zmogus kisasi į jį neliečiančius reikalus; kodėl jis nepalieka katalikams jų sutvarkyti? Tiesa, iš vienos pusės, religiniu atžvilgiu, stoviu toli nuo Marijos kulto kiekvienoje jo formoje, bet iš kitos — man labai rupi savo tautos religiniai įvykiai, nesvarbu, ar jie kitų katalikų, ar evangelikų tarpe. Paskutiniu laiku religiniai įvykiai patvirtino tiesą, kad visa krikscionija priklauso Kristui, per Jį esame viena didelė krikščioniska seima ir todėl kiekvienas krikščioniškas sprendimas liečia ir tuos šeimos narius, kurie tiesiogiai jame nedalyvauja. Kiekvienas krikščionis, o ypatingai lietuvis, gali apie Šiluvos Marijos paminklą kalbėti.

Ką galime apie tai pasakyti ekumeniniu požiūriu?

Ekumeninio sąjūdžio esmė glūdi tame, kad kiekviena bažnyčia, kuri išpažįsta Kristų, kaip pasaulio Išganytoją, atsinaujintų dvasiniai; tas atsinaujinimas turėtų ją priartinti prie krikščioniškojo idealo, ir tuo budu bažnyčios, kurias skiria istoriniai įvykiai, dogmos, apeigos ir tradicija, geriau viena kitą suprastų ir galėtų sugyventi draugiškai. Toks dvasinis atsinaujinimas ekumenizmo link buvo pakartotiniai reikalaujamas popiežiaus Jono XXIII. Neabejotinai ekumeninis supratimas įpareigoja kiekvieną bažnyčią savo veikloje daryti tik ekumeninius sprendimus, t.y. žygius, kuriuos galima ekumeniškai išaiškinti.

Šia prasme Šiluvos Marijos koplyčia nėra laimingas žingsnis. Nežiūrint to, kad "National Shrine" Washingtone yra Romos Katalikų Bažnyčios šventovė, koplyčios paaukojimas ne Marijai, bet Jėzui būtų ekumeniškesnis sprendimas. Tada net tikintieji nekatalikai galėtų tame pašventinime dalyvauti ir visi kartu garbinti Dievą. Tai būtų, tikrąja to žodžio prasme, ekumeniška šventė Romos Katalikų Bažnyčios patalpose.

Bet rengėjų išrinkta koplyčia Šiluvos Marijos vardu. Tas Marijos paveikslas nenoromis primena senus laikus, kada religiniai klausimai buvo sprendžiami kardu, ir kovojančios pusės jau nebedaug turėjo krikščionybės savo širdyse. Todėl pagrįsti bus balsai, kurie negatyviai nušvies Šiluvos Marijos koplyčią Washingtone.

Bes mes gyvename ekumeniškame amžiuje; kyla mintis, ar Dievas savo malonėje, įvykius Washingtone nepadarytų įrankiu ekumeninę dvasią tarp lietuvių skleisti? Gal but, Viešpats Dievas per tą žygį nori visą tikinčiąją lietuviškąją visuomenę išeivijoje pastatyti prieš milžinišką krikščionišką uždavinį — nugalėti savyje viską, kas nėra mumyse ekumeniška. Tai atrodo kaip ir paradoksas; Šiluva, tas nesantaikos akmuo tarp lietuvių katalikų ir evangelikų, turėtų padaryti visus ekumeniškesnius savo galvojime. Bet argi Dievas neveda žmoniją dažnai paradokso keliais? Manau, kad kiekvienas galėjo tai patirti savo asmeniškame gyvenime. Tuo būdu Šiluvos Marijos koplyčia Washingtone pastatys mus, tikinčius lietuvius, prieš bevelk nenugalimus uždavinius.

Šventė Washingtone yra visų pirma religinė šventė. Tokį religinio jausmo pakėlimą mūsų atominiame, materialistiniame amžiuje reikia visuomet pozityviai vertinti. Bet tuojau pradedame žengti pavojingais keliais. Štai katalikai galėtų pasventinimo metu pasidžiaugti, kad Marijos apreiškimas kadaise Šiluvoje padėjo jiems nugalėti kitaip religiniai galvojančius lietuvius. Štai evangelikai galėtų prieš tokią koplyčią protestuoti ir rodyti, kad ta šventė nėra ekumeniška, netarnauja atnaujinimo tikslams ir tuo būdu prieštarauja popiežiaus Jono XXIII dvasiai.

Jei taip būtų daroma, iš ekumeniško taško žiūrint katalikai ir evangelikai eitų klaidingu keliu. Neprivalome užmiršti, kad šiuo laiku religinė šventė tik tada yra vertinga, jeigu gali patarnauti ekumeniškiems tikslams. Pilnai suprantame, kad yra labai sunku, ir be Dievo pagalbos neįmanoma žiūrėti į Šiluvos koplyčią Washingtone kaip į įvykį, kurį Dievas savo malonėje pakeičia į ekumenišką.

Štai Viešpats Dievas broliams katalikams duoda galimybę per tą religinę šventę eiti neapribotu ekumeniniu keliu. Iš pačios viršūnės, iš vyskupų, dvasiškių ir iš visų dalyvių galėtų spinduliuoti ekumeniška šviesa, ir tuo būdu ten, Washingtone, tikintieji katalikai išpildytų savo Šv. Tėvo reikalavimus. Iš kitos pusės, evangelikai yra koplyčia Washingtone nepaprastai kietai bandomi. Jie, jeigu nori būti ekumeninio sąjūdžio šalininkais, privalo nugalėti savyje visus nemalonius prisiminimus, su Šiluvos Marija surištus, atmesti polemikos kelią ir pabrėžti, kad naujas laikotarpis prasidėjo lietuvių krikščionių tarpe. Tas laikotarpis galėtų tikrai tapti ekumenišku, jeigu abi pusės parodytų gerą krikščionišką valią ir pasielgimą.

Tik tada, jeigu kartu visi tikintieji lietuviai eis tuo nauju, Dievo nurodytu keliu, Washingtono koplyčia bus Viešpaties palaiminta. Tai yra nelengvas ir akmenuotas kelias.

Tikėkime, kad lietuviai krikščionys išeivijoje išlaikys tą rimtą egzaminą, jiems šįmet Dievo užduotą.

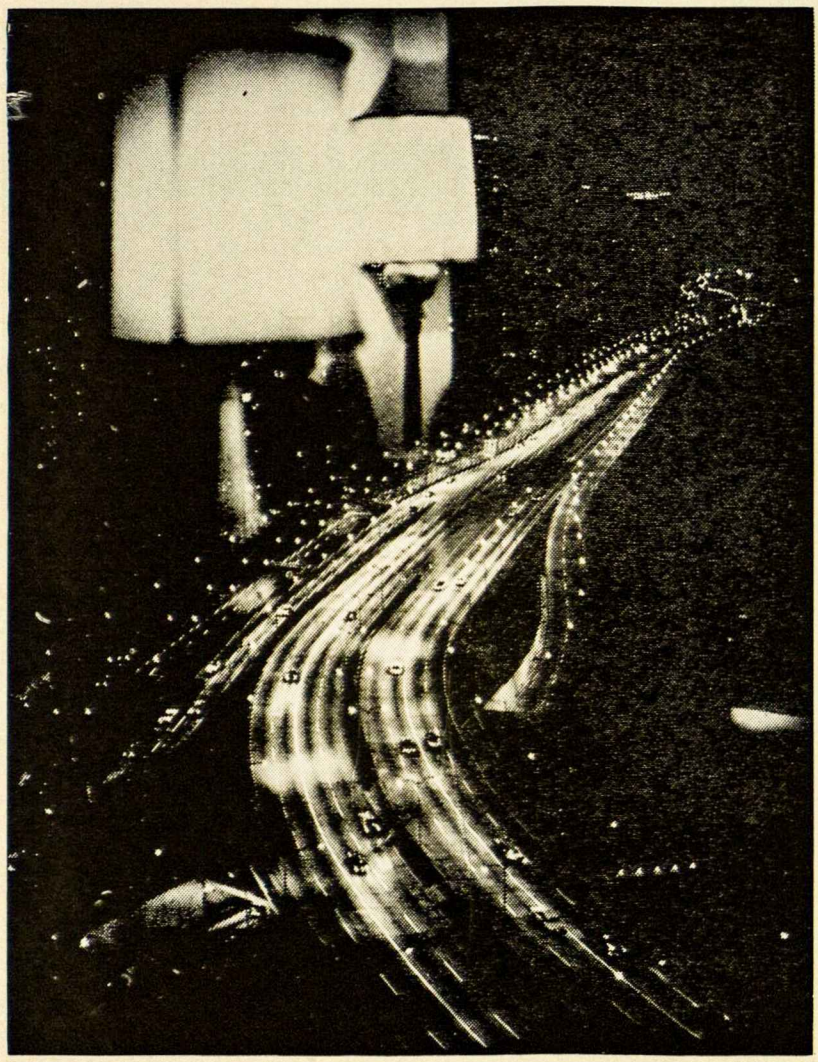

apie tautybę, mitus ir kita

FELIKSAS JUCEVIČIUS

Šis straipsnis nėra "Lietuviškos buities mitų" tęsinys. Jis yra daugiau, negu tai. **F. J.**

Iš antraštės sunku spręsti apie straipsnį. Gal būt lengviau iš straipsnio spręsti apie antraštę. Bet tai nėra jau taip svarbu. Antraštės yra tik pripuolamybės. Kaip meno galerijoje ant paveikslų uždedamos etiketės, taip rašiniai gauna antraštes. Tačiau nei vieni, nei kiti neturi nieko bendro su dalyko esme. Jie labiau atlieka techninę funkciją: leidžia dalykus sukatalaguoti. Daug svarbiau rašinio pagrindinė mintis, kurią nevisuomet taip lengva suvokti. Štai kodėl scholastikai patardavo rašantiems ją suformuluoti tezės formoje. Nors jų metodas man nelabai patinka, bet šį kartą vis dėl to pasinaudosiu jų patarimu. Rašinio pradžioje pasakysiu savo tezę. Ji skamba sekančiai:

Duokime tautybei tikrovės dimensijas, jei norime lietuvybei užtikrinti rytojų, nes Lietuva nėra tik mūsų mintyse; ji yra realiame pasaulyje.

Tačiau šitame rašinyje tiek ir tebus scholastikos, nes pats dėstymas bus perdėm impresionistinis. Neieškosiu detalių, nei domėsiuos statistikomis, nei mėginsiu savo teigimus pagrįsti autoritetais. Nerasite ir datų, kadangi savo mintį laikau gyvu padaru, ir todėl nestatau ant jų paminklų. Kai kur užsiminsiu amžius bei epochas, bet tai tik dėliai skaitytojo. Dažnai savo mintis nusakysiu metaforomis, pavyzdžiais bei palyginimais, nes tai kartais aiškiau išsako tikrovės pasaulį ir mūsų mintį, negu žodžiai, ar net sakinių eilė.

Kita labai svarbi pastaba skaitytojui. Neimkite mano pasisakimus tragiškai. Mat, nesu dramaturgas, ir šiame literatūros žanre visai nenusimanau. Man labiau prie širdies komedija, nes ieško ir pabrėžia paprastumą. Tragedija negali apsieiti be išimtinų asmenybių, o juoką gali sukelti paprastas dvaro juokdarys. Tačiau nemanykite, kad komedija nėra rimtas dalykas. Anaiptol. Ji gyvenimą ima daug rimčiau, negu tragedija, nes yra arčiau tikrovės, o tuo pačiu ir tiesos. Nesakau, kad komedijos žiūrovas negali juoktis. Tai gali daryti ir šitų eilučių skaitytojas. Bet nebūtina, kad juokas būtų garsus. Mergaitės drovus šypsnys yra žavingesnis, negu berno arkliškas nusikvatojimas.

Pagaliau prašau skaitytoją mano pasisakymus nepa-

laikyti neklaidingais. Taip darydamas jis ne tik mane pervertintų, bet kartu pažeistų mano gilius ir visai priešingus įsitikinimus. Šitoje žemėje dar nesutikau neklaidingų mirtingųjų. Nei noriu skatytoją priversti galvoti, kaip aš galvoju. Gerai žinau, kad kiti yra visai priešingos nuomonės, ir aš būčiau tikrai nelaimingas, jei jie mane mėgintų įtikinti savo teisingumu. Raštai sako, ir pats žinau iš patirties, kad niekada nereikia linkėti kitiems to, ko pats nenori susilaukti.

Bet galvoju (nors tuomi irgi nesu visai tikras), kad dalinai būčiau pasiekęs savo tikslą, jei savo mintimis diskusijas nukreipčiau realesne linkme. Mano žodyne realus yra tas pats kaip kritiškas, racionalus, gyvenimiškas. Kritiškai analizuoti tautybę nereiškia įrodinėti, kad ji nėra vertybė. Tautybė yra vertybė, bet nėra toji vertybė, kuria ją mes dažnai palaikome. Jei norime veiksmingai spręsti lietuvybės problemas, mes turime pirma žinoti, kas ji iš tikrųjų yra. Kartu manau, kad kritinis žvilgsnis padeda atsikratyti bereikalingų jausmų. Šitai yra labai svarbu, nes kaip praeityje, taip ir dabartyje jausmais pagrįstas tautinių problemų sprendimas vedė į apgailėtiną mūsų gerų norų sudužimą. Jausmu besivadovaujantys herojai kovoja paprastai ne su realybėmis, o su vėjo malūnais. Štai kodėl jie susilaukia panašaus likimo, kaip anas nemirtingasis La Mancha riteris.

II

Ar neprisimenate aklojo pagydymą, apie kurį kalba Morkus? Kadangi šventąjį raštą šiandien nebedaug kas beskaito, tai manau neapsiriksiu, jeigu tai pakartosiu. O buvo taip. Kartą Jėzus keliavo iš Jeriko. Pakelyje pasimaišė aklasis Bartimiejus. Sužinojęs, kad tai Jėzus praeina, jis pradėjo šaukti: "Jėzau, pasigailėk manęs". Išgirdęs tai, Jėzus pasišaukė akląjį ir paklausė: "Ko nori, kad padaryčiau?" Aklasis tik sušuko: "Kad regėčiau". Kuo įdomus šitas įvykis? Ne tik savo antgamtiniu aspektu, bet kartu aklojo dalios lakonišku atskleidimu. Ko reikia aklajam? Regėjimo, nes jam tai reiškia šviesą, išsilaisvinimą iš tamsos nelaisvės. Aklasis nori matyti pasaulį, kuriame jis randasi, idant galėtų jį suprasti, suvokti. Aklasis yra pasaulio dalis, bet pasaulis nėra jo dalis.

Bet neregėjimas nėra tik aklojo dalia. Aklumas yra žmogaus dalia apskritai. Su Malraux galime sakyti, kad aklumas yra **la condition humaine.** Žmogus yra aklas įvairia prasme. Jis yra aklas, nes miražus palaiko tikrove, savo vaizduotėje sukurtąjį pasaulį sutapatina su realybe. Jis yra aklas, nes nemato savo ribotumo. Jis yra aklas, nes nenori matyti savo aklumo. Jis yra aklas, nes nori būti aklas. Tikriausiai girdėjote apie šv. Martyno elgetas. Kai jie išgirdo, kad praeina šventasis, jie vienas kitam tik riktelėjo: "Bėkim, ko gero jis mus pagydys. O tada kaip beužsidirbsime duonos."

Norint atsikratyti aklumo, žmogui nereikia matyti daug dalykų. Jam reikia tiktai matyti juos tikrovės, o ne iliuzijos perspektyvoje. Nesakau, kad tai yra lengva padaryti. Bet neabejoju, jog verta to siekti. Teologai sako, kad tiktai Dievas mato dalykus savo esmėje. Platonas teigia, jog taip matysime juos ir mes, kai išsilaisvinsime iš kūno kalėjimo. Kadangi mūsų didesnė dalis nori dar gyventi, tai geriau laikykimės teologų nuomonės. Dievui palikime esmių pažinimą, o mes pasitenkinkime žinojimu, kuris iškyla prieš mus daiktų santykio ir judesio dialektikoje.

Kad matymas yra labai svarbus dalykas žmogui, tai paliudija XVII a. mokslo revoliucija. Kur glūdi Harvey, Boyle, Galileo, Keplerio, Dekarto, Newtono ir Huygenso geniališkumas? Ne tame, kad jie matė daugiau negu jų pirmtakai, o fakte, kad jie žvelgė į pasaulį "naujomis akimis". Jei jų pirmtakams atrodė, kad "gamtos knyga" parašyta substancijos, esmės, formos, kokybės kategorijomis, tai jie **išvydo,** jog ji parašyta matematine kalba, kurios ženklai yra geometrinės figūros ir skaičiai. Šito praregėjimo dėka, jie nustatė ryšį tarp gamtos dėsnių ir matematinių formulių. Geometrijos aksiomos pasirodė esančios tikrovės struktūros aksiomos. Ar ne tą patį galime sakyti apie XX a. mokslinę revoliuciją? Kodėl Einsteino gravitacijos laukas skiriasi nuo Newtono gravitacijos? Kadangi Einsteinas interpretuoja fizinę tikrovę naujoje šviesoje. Kas tinka fizikai, tas galioja ir kitoms mokslo šakoms bei žmogiškajam pažinimui apskritai. Praregėjimas yra mokslo pažangos variklis. Jis yra žmogiškojo žinojimo gravitacinė galia.

Nuo mūsų praregėjimo priklausys didele dalimi mūsų sugebėjimas spręsti dabartines lietuvybės problemas. Jei mūsų tėvai ir proseneliai matė dalykus tokioje ar anoje šviesoje, tai nereiškia, kad ir mes juos turime matyti toje pačioje šviesoje. Matyti tik tai, ką jie matė reikštų ne tik grįžti į proseneliu laikus, bet ir savo akis pakeisti proseneliu akimis. O tai būtų ne progresas, bet regresas. Žmogus yra keistas padaras. Jis yra linkęs savo pirmtakų padarytas išvadas patalpinti "neužginčijamų tiesų" karalystėje. Kai kurie Galileo bendralaikiai griežtai atsisakė žiūrėti per jo padarytą teleskopą, nes jiems buvo "savaime aišku", kad jis nieko negali daugiau parodyti, negu jie mato. O iš kur jie tai galėjo žinoti? Iš Aristotelio ir Platono, kurie gyveno prieš du tūkstančius metų. Tokių "tikrų faktų" yra pilnos istorijų knygos, ne tik Lietuvos, bet ir kitų tautų. Kadangi tas ir tas, tada ir tada, taip ir taip pasakė, taigi tai yra tiesa, tikra tiesa...

Man tiesiog skaudu sakyti, kad mano nuomonė tuo klausimu radikaliai skirtinga. Kiek tai liečia **žmogiškąjį pažinimą,** aš nepripažįstu jokių "amžinųjų mokslo tiesų", jokių "neužginčijamų faktų", jokių "neklaidingų autoritetų". Mokslinis pažinimas yra pagristas ne dogmomis ir autoritetais, bet tikrove, kuri atsiskleidžia prieš mus kiekvieną dieną vis naujais horizontais. Mokslinė tiesa yra ne akmeninė lenta, bet nuolatinis praregėjimas. Mokslininkas nėra papūga, kuri kartoja "autoritetų" pasakymus, bet aistringas ieškotojas tikrovės paslapčių. Jeigu klaustų kas manęs, kas yra žmogus, tai nedvejodamas atsakyčiau, kad jis yra nuolatos praregėti būtybė. Paneigti tai reikštų paneigti žmogiškąjį unikumą.

Žmogus išvysta nuolatos naujus dalykus ne tik gamtinėje, bet ir istorinėje tikrovėje. Štai kodėl man nėra nei "amžinųjų lietuviškųjų tiesų", nei "tautinių dogmų". Tauta yra sudarvta iš žmonių, o ne iš akmenų. Net jei ji būtų sudėta iš akmenų, nauja josios interpretacija liktų atvira galimybė. O ji vis dėl to susideda iš žmonių, kurie patys net gerai nežino, kas jie yra, kas su jais atsitiks rytoj, ar ka jie darys ne už metų, o jau rytoj vakare. Panašaus likimo riteriai yra taip pat jos interpretatoriai.

III

Kai mes pradedame gilintis į skirtingas tautos istorijos interpretacijas, tai labai dažnai susiduriame su likimo dogma. Net krikščionys, kurie sakosi, kad tiki į

vieną Dievą, kalba apie likimą, likimą negailestingą, tragišką, kraujuotą. Kai kada tas likimas sutapatinamas su "geografine situacija", o kai kada su "istorinėm aplinkybėm". Kai kam šitas likimas yra kažkokia "kosminė jėga", kuri šokdina žmones ir tautas, kaip juokdarys savo marijonetes. Aš netikiu į tokį likimą. Nei likimu laikau "istorines aplinkybes", ar "geografines situacijas", nes tai yra realūs dalykai, o ne paslaptingos jėgos. Likimas yra man labiau žmogaus valia. Štai kodėl likimas man kartais eina ignorancijos bei žioplumo sinonimu, o kartais — išminties, ryžto bei sugebėjimo sinonimu.

Kodėl žmonės ir tautos apeliuoja į likimą? Kad pateisintų savo klaidas, savo nežinojimą bei nesugebėjimą orientuotis padėtyje, savo nusikaltimus. Bet ypač apeliuoja į likimą, kad savo sukurtiems m'tams duotų "istorinės tikrovės" rūbą. Sakoma, kad Hitleris labai tikėjo likimu. Napoleonas taip pat. Kai jie žudė milijonus žmonių, tai likimas buvęs su jais, o kai kiti juos ir jų pasekėjus pradėjo žudyti, tai likimas atsikreipęs pr'eš juos. Likimu tiki taip pat mesianizmo liga sergančios tautos.

Tautos elgtųsi daug protingiau, jei jos savo nelaimių bei nepasisekimų priežasčių ieškotų savo klaidose ir nesugebėj'me, o ne visą kaltę dėl to suverstų likimui. Žinote kodėl l'k'mas nugali tautas? Kadangi jos nesugeba nugalėti lik'mo. O nesugeba todėl, kadangi savo iliuzijų pasaulį palaiko tikrove. Kaip jos gali išeiti istorijoje la'mėtojoms, jei jos kovoja ne prieš tikrą priešą, o tik jo fantomą, jei jos kovoja ne su realiais ginklais, o tik iliuziniais, jei joms vadovauja ne vadai, o tik vardai? Ka'p l'k'mas jų nesutriuškins, jei jos gyvena mitiniame pasaulyje, kurį sukūrė prieš dvidešimt, trisdešimt ar penk'asdešimt metų, o ne tikrovėje, kokia yra šičia ir šiandien?

N'eko nėra svarb'au tautai, kaip išvysti tikrąjį pasaulį. **Ji turi duoti savajai egzistencijai tikrovės d'mensiją, jei nori išvengti Don K'choto likimo.** Kad skaitytojas galėtų suprasti šitą mano teigimą, mėginsiu pailiustruoti sekančiu pavyzdžiu. Iki šito šimtmečio pradžios žmonės žvelgė į medž'aginį pasaulį ir jame tematė tik tris dimensijas. Bet štai atėjo Einsteinas. Jis stebėjo tą patį pasaulį, bet "naujom's akimis", ir jis išvydo ne tris, o keturias dimensijas. Medžiaginis pasaulis pasirodė esąs susietas su laiko-erdvės tęstinumu. Juomi rem'asi relativybės teorija, kuri pakeitė Newtoninės mechanikos dėsnius. Senieji dėsniai negalioja, kai judančios medžiagos dalelės greit's artėja prie šviesos greičio. Kitaip sakant, naująjį tikrovės pasaulį saisto nauji dėsniai.

Kaip Einsteinas davė medžiagos pasauliui laiko dimensiją, taip tauta turi duoti savo egzistencijai tikrovės d'mensiją. Tai ji galės padaryti tuomet, kai ji žvelgs į save "naujomis akimis". Ar žvelgiant iš kitos perspektyvos tas pats daiktas neatrodo skirtingai? Kai tauta išvysta naują tikrovės pasaulį, kartu pamato, kad jį saisto nauji dėsniai. Senosios tautinės dogmos negal'oja. Jos turi būti pakeistos naujais loginiais model'ais. Kalbant Hegelio terminais, galime sakyti, kad skirtingas tikrovės pasaulis turi savo skirt'ngą dialektiką.

Duoti tautai tikrovės dimensiją reiškia gyventi tikrove. Ji turi pradėti vadovautis ne mitu, o tiesa. Kai kalbu apie t'esą, neturiu mintyje tiktai loginę, ar estetinę, ar matematinę, ar kolokvialinę tiesą, bet visas šitas t'esas, ir dar daugiau, tikrovės tiesą. **Tikrovės t'esa yra man pati tikrovė,** t'krovė su savo turiniu ir formomis, savo potvyniais ir atoslūgiais, su savo dialektika. Tikrovės t'esa — tai šitai, kas yra. "Yra" ne absoliutine, bet rel'atyvine prasme. "Yra" ne "amžinųjų tiesų" bei "neužginčijamų dogmų" pavidale, o tikrovės formų nuolatiniame judesyje. Š'toji tikrovės tiesa yra toji tikrovės d'mensija, kurią šių dienų žmogus pradeda pamažu išvysti. Būtų laikas ją praregėti. Mes turime mito tiesas pake'sti tikrovės tiesom's. Reikia įsivaizduotas problemas pake'sti realiom's problemomis, kurias turime matyti ne iliuzinėje, o realioje perspektyvoje.

IV

Mūsų amžiaus vienas d'džiausių mitų yra tauta. Kaip ji juo tapo, tai irgi ilga istorija. To pradžią reikėtų gal ieškoti renesansiniame humanizme, kurį Pierre Duhem teisingai pavadino "antikinio pasaulio idolatrin'u garbinimu". Tautos mitas gavo naują impulsą iš nacionalizmo XVIII a. ir romantizmo XIX a. Nors prisirišimas prie žemės, herojų kulto, tradicijų, kalbos buvo artimas visų la'kų ir v'sų rasių žmogui, tačiau visa tai buvo apgaubta "šventumo aureolėm's" m'nėtų "izmų" žydėjimo la'kais. Tautos sud'evin'mas pasiekė aukščiausią laipsnį šito amž'aus pirmoje pusėje, kai vokiškasis nacizmas paskelbė rasę d'evu, o itališkasis ir ispaniškasis fašizmas — valstybę. Mane stebina ne tik tai, kad šitie d'evai buvo sukurti, o pats faktas, kad jų nuvertimui reikėjo pasaulinio karo. Žmonija turėjo sudėti daugelį milijonų aukų, idant galėtų praregėti, jog ji garb'na stabus.

Nacionalizmas, kuris Europoje siautėja per paskutinius du šimtmečius, gr'eztai prieštarauja tiems principams, kuria's rėmėsi prancūzų ir amerikiečių revol'ucijos. Ką skelbė Rousseau, kuris la'komas prancūzų revol'ucijos tėvu? Kad visi žmonės yra la'svi, ir jeigu randasi žmon'ų nelaisvės retežiuose, ta'p yra todėl, kadangi saujelė išprievartauja daugeli, kuriems iš tikruju priklauso valdžia. Kai Jeffersonas sėdosi rašyti Nepriklausomybės Deklaracija, jis apel'avo į principus, kuriuos jis la'kė amerikoniškosios sąžinės balsu. J'e yra išsakyti Deklaracijos antrajame paragrafe, kuris pras'deda: "Mes laikome sava'me aiškiomis tiesomis tas tiesas: kad visi žmonės yra sutverti lygūs, kad Tvėrėjas apdovanojo juos nepaneigiamomis teisėmis, tarp kurių yra gyven'mas, laisvė ir la'mės s'ekimas, ir kad šitoms teisėms už'tikrinti sudaromos valdžios tarp žmonių." Prieš Amerikos ir

Prancūzijos liberalizmą ir humanizmą išėjo į kovą nacionalizmas su šovinizmo, militarizmo ir imperializmo filosofija. Ja užsikrėtė anglai ir italai, vokiečiai ir slavai. Vokiškasis nacionalizmas, o jo įtakoje ir panslavizmas, iškėlė instinktą ir rasę aukščiau proto, herojų kultą ir tradicijas aukščiau už progresą, tautinę savimeilę aukščiau už brolišką tautų sugyvenimą. Kokios to pasėkos? Nors nacionalizmo banga išbudino nevieną tautą iš dvasinio miego, bet kartu Vokietiją ir Italiją nuvedė į totalitarizmą ir barbarizmą, o slavų tautas, ypač lenkus ir rusus, — į šovinizmą, kuris Rusijoje baigėsi komunizmu.

Kur glūdi nacionalizmo ligos priežastys? Rasės, kalbos, žemės, herojų bei vadų klaidingoje interpretacijoje. Kad biologiniai, kalbiniai, geografiniai, folkloriniai veiksniai atlieka tam tikrą vadmenį tautų gyvenme, tai yra istorinė tiesa, kurios nemėginu paneigti. Tačiau laikau mitu nacionalistinę tezę, pagal kurią šitie veiksniai pagimdo tautas, sukuria **Volksgeist,** apsprendžia tautų charakteri, ir kad tautai visa tai praradus, ji praranda savo individualybę. Šitą tezę atmetu dvigubu intensyvumu, kadangi ji turi giliai įleidusi šaknis ir mūsų galvosenoje.

Visų pirma noriu pabrėžti, kad nacionalistinė krašto, kalbos, rasės mistika skiriasi kokybiniai nuo natūralios savo gimtinės, savos kalbos ir savo tėvų meilės. Tie du dalykai skiriasi vienas nuo kito kaip **Fernstenliebe** ir **Naechstenliebe,** apie kurią kalba Nietzsche savo veikale **Also sprach Zarathustra.** Mylėti savo tėvus nėra tas pats kaip mylėti savo tautietį, kuris gyvena už daugelio šimtų mylių ir kurio niekada gyvenime nesutinki. Gimtinės meilė nėra tas pats kaip savo krašto meilė. Žmogus natūraliai myli savo gimtąją kalbą, nes jis ją supranta ir ja lengvai išreiškia savo mintis. Bet jei jis iš mažens išmoksta dvi ar tris kalbas, tai kurią jis labiau myli? Nebūtinai tą, kuria tėvai kalba, bet labiau tą, kuri jam plačiau atskleidžia pasaulio horizontus. Iki septyniolktojo amžiaus Europos šviesuomenėje vyravo lotynų kalba, nes ja buvo rašomi visi mokslo veikalai. Tautinės kalbos tebuvo įsipilietininusios tik literatūroje.

Antra, nacionalistinei tezei prieštarauja pati tautų vystimosi istorija. Antikiniais laikais atėniečiai neapkentė spartiečių, nors vieni ir kiti buvo tos pačios rasės ir kalbėio ta pačia kalba. Viduramžiais Ile de France su paniėka žiūrėjo į Akvitaniją ir Burgundiją. Dar neseniai Egipte mahometonai kovojo su koptais. Herderis ir Fichte iškėlė kalbos svarbumą tautų susiformavimui. Bet yra tautų, kaip šveicarai, airiai, Pietų Amerikos tautos, Amerikos ir Kanados gyventojai, kurie neturi savo kalbų. Visos didžiosios Europos tautos, kaip anglai, prancūzai, ispanai, italai yra daugelio ir labai skirtingų rasių mišinys. Jei kalba, rasė, žemė būtų tai, ką nacionalistinės tezės šalininkai teigia, tai viduramžiais nebūtų susiformavusios Anglija, Prancūzija, Ispanija, naujaisiais amžiais — Amerika ir Kanada, ir pasaulis niekada nebūtų matęs Indijos, Indonezijos, Šveicarijos, Čekoslovakijos, Jugoslavijos, nes šitų tautų vystymosi raidoje minėti veiksniai atliko ne statomąjį, bet stabdomąjį ar net griaunamąji vaidmenį. Iš kitos pusės, jei nacionalistinė tezė būtų teisinga, šiandien turėtume matyti vienalytę arabų valstybę, ispaniškai kalbančią Pietų Amerikos imperiją o žydų tautos iš viso nebeturėtų būti ant žemės. Dana ir norvegai yra tos pačios rasės ir kalba beveik tą pačią kalbą, o save vis dėl to laiko skirtingomis tautomis.

Iš tikrųjų, ne rasė, ne kalba ar žemė pagimdo tautas. Tai kas? Niekas gal būt taip gerai neatsakė į šitą klausimą kaip Friedrich Schilleris savo dramoje **Wilhelm Tell,** kur jis nusako šveicarų legendarinę priesaiką prie Ruetti šiais žodžiais: "Wir wollen sein ein einig Volk von Bruedern" (Mes norime būti viena vieninga brolių tauta). **Šitame nore būti broliais, apsisprendime gyventi kartu, o neretai karaliaus ar kunigaikščio valioje suburti daugelį gyventi kartu, glūdi kiekvienos tautos pradžia.** Tautas sukuria ne kraujo, kalbos ar žemės šauksmas, bet žmogiškosios prigimties imperatyvas gyventi kartu. Graikai **gyvenimą kartu** nusakydavo žodžiu **synoikismos,** kuris implikuoja autoritetą ir subordinaciją, įsakymą ir paklusnumą. Gyventi kartu reiškia bendradarbiauti vienam su kitu. Kai nebėra bendradarbiavimo, nebėra ir tautos. Tauta miršta ne tuomet, kai jos nariai nebekalba savo tėvų kalba, kai praranda savo tėviškes ar savo rasinius bruožus, bet kai jie atsisako gyventi kartu ir bendradarbiauti. Kol valia gyventi ir sugyventi išlieka gyva, gyva taip pat išlieka ir tauta.

Gyventi kartu neimu vien tik fizine, bet ir moraline prasme. Žydų tauta yra klasikinis pavyzdys kaip tauta gali be teritorijos gyventi kartu. Tai paliudija ir lietuviškoji bendruomenė už Lietuvos ribų. Mes turime žmonių, kurių abu tėvai yra lietuviai, puikiai kalba lietuviškai, kuriems gerai žinomi lietuviški papročai, ir vis dėl to dėl įvairių priežasčių atsisako bendradarbiauti su lietuviais. Iš kitos pusės, ar nesutinkame žmonių, ypač parapijose, kurie visai nekalba lietuviškai, kuriems svetimi ir lietuviški papročiai, o yra aktyvūs lietuviškosios bendruomenės nariai?

Mūsų "ortodoksiškoji" lietuvybės filosofija laiko visus lietuviškai nekalbančius "mirusiais" lietuvybei. Kai kas net Amerikos lietuvyną pavadino "lietuvybės kapinynu". Žinote, kas yra kaltas dėl šito "kapinyno"? Ne Amerikos lietuviai, bet lietuviai iš Lietuvos. Lietuviai Amerikoje nemirė savo mirtimi, o juos išmarino lietuvybės mitu gyveną ultra-patrijotai. Shakespearo Hamletas pasakė nuostabią tiesą apie žmogaus galvojimą. Kartą Hamletas įrodinėjo Rozenkrancui, kad Danija yra kalėjimas. Pastarasis atsako, kad tada visas pasaulis turėtų būti kalėjimas. Hamletas atkerta jam gilios įžvalgos žodžiais: "Nieko nėra gero ar blogo, bet mūsų galvojimas tuo padaro — man tai yra kalėjimas". Tai tiesa. Daugelio mūsų mitais pagrįstas galvojimas padarė iš Amerikos lietuvyno lietuvybės kapinyną. Jeigu norime, kad Amerikoje ir kitur lietuviai prisikeltų, mes turime juos prikelti savo galvojime. Jei mes to nepadarysime, tai greitai istorija mus visus palaidos.

Mano lietuvybės filosofija remiasi **realiosios tautybės** principais. **Nesvarbu, ar jis kalba lietuviškai ar ne, ar jis gimęs iš lietuvių tėvų ar ne, lietuviu laikau kiekvieną žmogų, kuris nori būti ir save laiko lietuviu, ir tai ta prasme, kad jis nori dirbti ir bendradarbiauti su lietuviais ir dėl Lietuvos. Lietuviu tauta yra man ne lietuviškai kalbančiųjų, kiek lietuviškai galvojančiųjų bendruomenė. Lietuva yra man ne tik anas mažytis žemės plotas prie Baltijos, bet visas pasaulis, kur yra lietuvišką darbą dirbančių, lietuvių tautos dvasią praturtinančių, ir dėl jos gerbūvio bei laimės kovojančiu žmonių. Lietuvių tautos pagrindu laikau ne rasę, kalbą ir žemę, bet mūsų bendrą valią ir ryžtą būti lietuviais.**

Šioji lietuvio ir Lietuvos samprata remiasi tais pačiais principais, kurių dėka žydų tauta, be kalbos ir žemės, išsilaikė gyva per šimtmečius, o J.A.V. ir Kanada gimė, susiformavo ir pasiekė istorijos viršūnes. Jeigu tais

pačiais principais remsime lietuvybės filosofiją, aš tikiu, kad rytojus yra užtikrintas ir lietuvių tautai.

V

Sociologai pabrėžia dažnai artimą ryšį tarp religijos ir nacionalizmo. Abu turi savo dievus, savo credo ir kultą šventųjų, kuriuos nacionalizmas vadina herojais. Aišku, herojų kultas yra senesnis negu pats nacionalizmas. Jo pėdsakus randame įvairių tautų mitologijoje, o tobulą literatūrinę formą įgavo Homero, Vergilijaus ir Suetono raštuose. Bendrai kalbant, herojų kultas buvo gyvas visais laikais ir tur būt visose tautose, nors nevienodame laipsnyje.

Herojų kultas nėra svetimas ir lietuviams. Jis buvo gyvas atgimimo sąjūdžio laikais. Jis nėra miręs ir šiandien. Jo šaknys randasi idealinėje kunigaikščių Lietuvos interpretacijoje, kurią aš laikau mitu. Tai nėra tas pats kaip sakyti, kad kunigaikščių Lietuva nėra istorinis faktas. Mano supratimu, yra du skirtingi dalykai: sakyti, kad Kaukaze yra bičių, ir sakyti, kad ten bitės yra kaip avinai. Kad mūsų "ortodoksiškoji" kunigaikščių Lietuvos interpretacija neišlaiko rimtos istorinės kritikos, yra man aišku, kai iš arčiau susipažįstu su viduramžių istorija apskritai. Neretai man pačiam kilo klausimas, kodėl kunigaikščių Lietuva neįamžino savęs pasaulio istorijoje, kaip mes norėtumėme, jog ji būtų įamžinta? Gal būt klystu, bet mano atsakymas yra trumpas: kadangi ji nepajėgė sukurti nei stiprios valstybės, nei savitos civilizacijos. Jai trūko trijų pagrindinių savybių, kuriomis remiasi imperijos ir civilizacijos: vertybių pajautimo, charakterio ir organizacijos. Apskritai, žmonija teprisimena tik tas tautas, kurios vienokiu ar kitokiu būdu pastumia žmonijos gyvenimą progreso linkme bei jos lobyną praturtina naujomis vertybėmis.

Kad kunigaikščių Lietuva nebuvo tuomi, kuo norėtume, jog ji būtų buvusi, tai neturi mūsų išmušti iš pusiausvyros. Mes neesame vieni, kurie negali perdaug didžiuotis proseneliais. Istorija teis mus ne pagal tai, kas buvo mūsų tėvai, bet pagal tai, kas mes buvome. Tačiau tikrai pasirodytume liūdnoko likimo riteriai, jei egzaltuotume savo tautos praeities vidutiniškumą, nes tai reikštų, kad mums patiems trūko tikrųjų vertybių pajautimo. Nepamirškime, apie žmones galima spręsti ne tik iš knygų, kurias jie skaito, bet ir iš to, kaip jie perskaitytas knygas vertina. Visai neabejoju, kad duodami savo tautos praeičiai tikrovės dimensiją, nieko nepralaimėsime. Priešingai, mes pasirodysime esanti subrendusi tauta.

Su herojų kultu tampriai siejasi vadų garbinimas. Vadų kultas paprastai klesti primityviuose kraštuose ir civilizuotų barbarų bendruomenėse. Mūsų amžiuje pirmųjų herojais galime laikyti Sukarno ir Nkrumahą, kurių senatvės dienos atrodo bus labai "prozaiškos", o antrųjų — Hitlerį, Mussolinį ir Staliną. Kritiškiausi vadų kultui yra prancūzai, anglosaksai ir skandinavai, t.y. demokratiniai kraštai. Nesakau, kad jie neturi vadų. Jie turi geresnius vadus, negu kitos tautos, bet niekas nežiūri į juos kaip "išganytojus", "tėvus", ar "mokytojus". Kadangi mes nesame nei primityvi tauta, nei civilizuoti barbarai, tai vado kultas sunkiai prigyja mūsų tarpe, nors ir buvo daroma pastangų ta linkme. Mūsų problema glūdi ne vadų kulte, o vadų stokoje. Kaip jau užsiminiau, mes turime daug'au vardų, negu vadų. Nesakau, kad mes neturėjome gerų politikų ir gabių administratorių. Ko mums labiausiai trūko — tai valstybės vyrų, kurie mūsų tautai sunkiose valandose būtų stovėję kaip tie "ąžuolai prie Šešupėlio". Tokių vadų mums trūksta ir šiandien, ir tai yra viena iš mūsų nelaimių.

VI

Nagrinėdami tautos prigimtį, mes taip pat susiduriame su asmenybės klausimu. **Asmenybe** suprantu tai, ką šių dienų psichologija vadina **totaliniu savitumu** su biologinėmis ir psichologinėmis savybėmis, su įgimtu temperamentu ir talentais. Įvairios filosofinės srovės gali būti viena nuo kitos atskirtos pagal tai, kokią jos vietą skiria asmenybei tautoje. Pagal nacionalistinę pažiūrą, asmenybė atsibaigia tautoje, ir jai yra subordinuota. Panašios nuomonės laikosi ir daugelis mūsų tautiečių. Mes dažnai girdime salėse ir net bažnyčiose, kad asmenybės išsivystimui tautybė yra **conditio sine qua non,** kad nemokėjimas tėvų kalbos ją padaro "luoša" ar panašiai, kad atitrūkimas nuo savo tautos reiškia savo rūšies "dvasinį pražuvimą".

Kaip nacionalistinė tezė, taip ir šitoks daugelio mūsų galvojimas yra ne tik mitas, bet ir melas. Yra mitas, nes egzaltuoja tautos primatą asmenybės sąskaiton, o yra melas, nes prieštarauja faktams ir paneigia asmens galutinę vertę.

Kaip sakėme, tauta yra susibūrusių ar suburtų žmonių bendruomenė. Priklausyti tautai reiškia priklausyti bendruomenei. Buvimas bendruomenės nariu žmogų įgalina pasireikšti socialine būtybe. Jei gamtinis pasaulis yra padarytas iš medžiagos ir judesio, tai tauta susidaro iš žmonių ir bendruomenės. Tačiau ne tauta padaro žmogų socialine būtybe. Jis toks jau yra. Miškas susideda iš įvairių medžių, bet nereiškia, kad miškas padaro medį alksniu ar dar kuo kitu. Kaip alksnis yra alksniu dėka savo prigimties, lygiai taip dėka savo prigimties žmogus yra socialinė būtybė. Be to, tautoje žmogus funkcijonuoja kaip socialinė būtybė, kadangi ji yra bendruomenė, o ne dėl to, kad ji yra tauta. Kalbant fizikos terminais, galime sakyti, kad tauta yra bendruomenės specialus atvejis, kaip kad traukos dėsnis yra pagreičio dėsnio specialus atvejis.

Žiūrint iš sociologinio taško, asmenybė ir tauta yra funkcionalinės kategorijos, kurios viena kitos neišskiria, o papildo. Asmenybė, kaip socialinė būtybė, didele dalimi priklauso nuo bendruomenės, kurios nariu ji yra.

INDRĖ DAMUŠYTĖ

mačiau

Ir mačiau...
laukuose,
prietemio ramintuose,
šviesa!

Sutemusių gėlių paviršiais
blykščiojo šokanti šviesa.
Pynė tinklą ūkanose.

Kažkas — sapne regėta,
dienoj užmiršta...
ar sugrįžtama?

Sapnas man —
spindulys nematyto dangaus
saulės pamirštam skliaute.
Užmiršta daina... daina,
kurią kadais girdėjau.

Ataidi sapno balsas.
Regėtas sapno laukas.
Atsiveria akyse lankos,
ramunėmis nusėtos.

Ar tai buvo mano sapnas?

Nesuprantu...
sugrįžt negrįžtamais keliais negaliu.
Dainuot pamirštas dainas sunku.
Prisimint pasaulio atmestus laikus,
kurie, žinau, jau nebebus...

Jaučiu širdyj giliai...
Vaidensis neramiai
nepagaunamas sapnas... amžinai.

Daugelį savo idėjų ji tegali realizuoti tik tuomet, kai glaudžiai bendradarbiauja su kitais. Kiekvienas jo šūkis turi rasti atgarsį bendruomenėje, jei nori, kad tai virstų tikrove. Tačiau nežiūrint šito socialinio priklausomumo, **asmenybė savo prigimtimi yra savarankiška ir nepriklausoma būtybė.** Tauta, net kaip bendruomenė, nėra asmenybės pagrindas, bet asmenybė yra tautos pagrindas. Kaip be medžių nėra miško, taip be žmonių nebūtų tautos. Tauta priklauso nuo asmenybės ir dvasine prasme. Ne tauta, bet asmenybė yra naujų idėjų kūrėja. Kaip dažnai istorija mums paliudija, kad didžiosios asmenybės eina savarankišku keliu, visai nepaisydamos nei **vox populi,** nei laiko, nei aplinkybių.

Iš tikrųjų, ne tautos, bet asmenybės realizuoja didžiąsias vertybes. **Ne asmenybė atsibaigia tautoje, bet tauta atsibaigia asmenybėse.** Ne tautos asmenybei, bet asmenybė tautoms atskleidžia naujus horizontus.

Tačiau aš noriu ne tik tai pabrėžti. Mano tezė yra daug radikalesnė. Tautybė labiau siaurina asmenybę, negu praplečia. Ji neatidaro duris į vertybių pasaulį, o tik jas truputį **pradaro. Tautybė reiškia ne atvirumą, o ribotumą.** Kad tautybė apriboja asmenybę, tai paliudija tautų skirtingumas. Lietuvis, latvis, vokietis, anglas yra skirtingi, kadangi jie turi ribotus pasaulius. Anglas neturi to, ką turi vokietis, o lietuvis neturi to, ką turi latvis, ir atvirkščiai. Kiekviena tauta yra savo rūšies ghetto, kuriame susikuria tam tikras žmogaus tipas. Šio ghetto sienos dar labiau pastorėja, kai tautybės yra suabsoliutinamos. Tačiau užsidarymas ghetto, tautai reiškia dvasinę savižudybę. Kad tai yra tiesa, paliudija iškalbingai paskutiniųjų dešimtmečių istorija. Ką atsiekė nacizmas, fašizmas ir falangizmas? Jie praturtino savo tautas ne dvasinėm vertybėm, o kacetais, koncentracijų stovyklom, kartuvėmis. Stalinistinis komunizmas nesudaro irgi išimties. Visos rasinės sienos, geležinės uždangos, visokios rūšies ghetto veda tautas tiesiai į dvasinį kapinyną.

Štai kodėl dvasiniai subrendusios tautos stengiasi pralaužti tautinio ribotumo sienas. Jos ieško bendradarbiavimo su kitomis tautomis mokslo, meno, literatūros, teisės srityse. Kas liktų iš mūsų, jeigu mes save atitvertume nuo pasaulio "lietuvybės siena" taip, kad jokia dvasinė vertybė iš kitur mūsų negalėtų pasiekti? Kokia būtų mūsų tautos ateitis, jeigu mes beskaitytumėme tik lietuviškas knygas? Mūsų tauta liktų dvasiniu skeletu, nors biologiniai gal būt galėtų kurį laiką vegetuoti. Kokias mes beimsime dvasines vertybes, kuriomis mes didžiuojamės, visos jos yra bendras žmonijos turtas. Kiekvieno mūsų asmenybės išsivystymui turėjo daug daugiau įtakos tai, kas yra bendra vakarų civilizacijai ir žmonijai apskritai, o ne tai, kas yra grynai lietuviška.

APIE DIEVĄ IR ŽMOGŲ

malda - klausos problema

KUN. V. BAGDANAVIČIUS, MIC

Praėjusiame dešimtmety Šveicarijoje išėjo knyga apie maldą, kurią kritikai įvertino nepaprastai. Kaikurie iš jų sakė, kad tai yra geriausia knyga apie maldą per paskutinius 400 metų, t. y. nuo to laiko kai buvo parašyta knyga: Apie Kristaus sekimą. Šios knygos autorius yra Jonas Urs von Balthasar. Susipažinkime ir mes su šios knygos mintimis, nes berods kiekvienam tikinčiajam malda yra didesnė ar mažesnė problema.* Rodos, visi mes mokame melstis; daugumas iš mūsų mokam gražiai pakalbėti apie maldą, tačiau patys tais pamokymais, kai reikia pasinaudoti, nesugebame. Malda pasilieka praktiškai neprieinama sritis.

Daug galima kalbėti apie maldą, jos rūšis bei būdus, tačiau praktiškai besimeldžiančiam žmogui terūpi vienas klausimas, būtent, kad jo malda būtų išklausyta. Visi žinome tuos galingus Kristaus žodžius, kad mūsų malda yra išklausoma, nors tam reiktų tiek jėgos, kaip kalnui suversti į jūrą, tačiau kai reikia pasinaudoti tuo maldos išklausymu, kai reikia jį patirti, mes ne kartą atsiduriame beviltiškoje būklėje. Mes ne tik neturim jausmo, kad mūsų malda yra išklausyta, bet ir nežinome ką turime daryti, kad ji būtų išklausyta.

Dievas kalba

Turėdamas šias realias besimeldžiančio žmogaus problemas prieš akis, Jonas von Balthasar savo knygoje domisi ne tiek tuo, ką mes turime kalbėti kai meldžiamės, kiek tuo, kaip mes turime išgirsti Dievo atsakymą į mūsų maldą. Jis stipriai yra įsigyvenęs mintimi, kad Dievas išklauso žmogaus maldą. Ir jei žmogus to išklausymo nepatiria, tai čia yra problema ne žmogaus kalbos, bet jo klausos. Čia kalba ne vien žmogus, bet ir Dievas. Ir jo manymu Dievas šiame pokalbyje yra iškalbingesnis negu žmogus. Dėl to, pasak jo "malda yra santykiavimas su Dievu, kuriame iniciatyvą turi Dievo žodis, o mes, pirmoje eilėje, esame tik klausytojai. Taigi, mes visų pirma turime klausyti Dievo žodžio ir paskui, to žodžio pagalba, išmokti atsakyti." (12).

Iš syk atkreipkime dėmesį į tai, kaip ši maldos definicija yra skirtinga nuo mūsų įprastinės maldos sampratos, kur mes daug dėmesio kreipiame į tai, ką ir kaip kalbėti. Ši Dievo iniciatyva maldoje yra didelė ir labai reali. Urs von Balthasar negaili pastangų nušviesti šią Dievo iniciatyvą pokalbyje su mumis įvairiuose gyvenimo būties lygiuose. Dievas tą pokalbio iniciatyvą turi kiekvienoje, nors ir painiausioje ir sunkiausioje žmogaus gyvenimo situacijoje. Nė nuodėmė šios Dievo iniciatyvos neužmuša. Dievas kalba maloniai ir su nusidėjėliu. Dieviškosios iniciatyvos principas ryškiausiai yra apsireiškęs Kristaus įsikūnijimu, kur, Dievas tapdamas žmogumi, kad išgelbėtų nusikaltusią žmoniją, šiam dialogui suteikia nepaprasto žmogiško realumo, biologiškumo ir istoriškumo.

Evangelijoje aprašytas Kristaus pokalbis su Samariete nusidėjėle moterimi yra pats vaizdingasis šios dieviškos iniciatyvos simbolis detaliame, kasdieniškame maštabe. Tačiau labai teisingai pastebi Balthasar, kad negi dėl vienos samarietės moters, su kuria Kristus taip mandagiai kalbėjosi, nepaisant jos nuodėmių, Dievas tapo žmogumi ir pradėjo asmenišką pokalbį su žmonija. Jis sėdi ir prie mūsų, kiekvienoje mūsų situacijoje. Galbūt, kad mes patys jau seniai sėdime su Kristumi prie šulinio ir duodame jam kvailus atsakymus į tą, visą būtį apimantį, pokalbį, į kurį jis mus nori angažuoti.

Turint prieš akis šitokį maldos supratimą, darosi aišku, kad mūsų malda yra ne vien kalbėjimo, bet ypač

---

* Cituojama iš Hans Urs von Balthasar: Prayer, 1951 m. Sheed and Ward leidinys, išverstas A.V. Littledale.

klausymo problema. Mes turime nurimti, atsisėsti ir pasiklausyti, ką mum sako Kristus per mūsų draugus, per mūsų pareigas, per mūsų jausmus bei nusiteikimus, per mūsų tėvus, per mūsų vaikus, per mūsų vyresniuosius, bet ne mažiau ir per mūsų pavaldinius ir per mūsų priešus, iškeldamas tai, ką mes juose turime priimti ir tai ką mes privalome atmesti. Neretai atsitiks, kad mes girdėdami jį, nesuprasime, kad čia yra Dievo žodis skirtas mums šią dieną ir šią valandą. Mes gal tai suprasime tik ryto metą ar už savaitės. Ir mums be abejo bus ne geriau, kaip apaštalui Petrui, kuris Kristaus nepažino ant Genezareto ežero kranto. Bet kai pažino, jo žvejonė pasidarė nepaprastai gausi.

Dvasinės klausos dorybė

Be kai mes turime šitokią klausančios maldos definiciją, kur ji mus veda? Ir iš tikro ji mus veda labai toli, labai aukštai ir ten, kur mes visiškai nesitikėjome. Ji mus veda kontemplacijon. Be abejo šitokios išeities būsi nesitikėjęs, mielas skaitytojau. Juk kontemplacija, sakysi, tai ne mūsų laikų terminas. Ja gali užsiimti žmonės tik atsieti nuo kasdieninių gyvenimo reikalų.

Tačiau jeigu Balthasaro knyga yra sužavėjusi krikščioniškąją visuomenę, tai atsitiko kaip tik dėl šio kontemplacinio momento. Tik įsijungiant į maldą šią kontemplaciškai nusiteikusį ausį galima laimėti maldos palaimą. Dievas veikia galingai, bet jis veikia iš vidaus. Jei jis nori kalnus vartyti, tai tik išeidamas iš paties žmogaus gelmės ir kartu su juo. Maldos išklausymas neįvyksta išorinio jungtuko paspaudimo keliu.

Jeigu mes norime naudotis maldos palaima, mes negalime sustoti pusiaukelėje. Mes negalime tenkintis tik prašymo Dievui pateikimu ir laukimu jo išpildymo griežtai mūsų apribotose tokiose, o ne kitokiose sąlygose. Dievas mūsų prašymo išklausys, bet tas išklausymas ateis galbūt visai ne iš tos pusės, į kurią yra aistringai nukreiptas mūsų žvilgsnis. Gal būt kad mūsų maldos išklausymas ateis visiškai iš priešingos pusės, nuo kurios mes esame nusikreipę. Galbūt, kad Dievas mums jau kuris laikas ne tik kalba, bet ir per petį pakšnoja, nurodydamas mūsų išsigelbėjimo kelią, o mes mojame jį šalin, sakydami, kad jis nekliudytų mūsų svajonių ir iliuzijų, iš kurių mes norime tikėtis mūsų maldos išklausymo. Taigi, maldoje mes turime reikalo su labai reikšminga klausos problema, nuo kurios laimingo išsprendimo priklauso mūsų maldos išklausymas.

Balthasaras visą dėmesį nukreipia į tai, kad malda nėra žmogaus monologas, bet jo dialogas su Dievu. Kad šis dialogas sektųsi, reikia mums išsilavinti tam tikroje **dvasinės klausos dorybėje.** Tai yra didžiųjų mistikų dorybė, kuri jiems yra suteikusi nepaprasto realumo santykiaujant su Dievu. Mūsų laikysena Dievo atžvilgiu dažnai, geriausiu atveju, yra neutrali. Mes tarsi Dievui sakome: Įtikink mane, jei Tu esi. Kartais Dievas atsako ir į šitokį žmogaus žodį. Tačiau jis nėra pakankamas maldos santykiavimui. Kad maldos dialogas prasidėtų reikia didesnio lojalumo Dievo atžvilgiu iš mūsų pusės. Reikia, kad mes pripažintume bent ką nors iš jo pagrindinių bruožų: arba tai, kad Jis yra mano kūrėjas, arba, kad Jis yra visagalis, arba kad Jis yra pats gerumas ar ką nors panašaus. Žinoma, šalia to reikia dar vienos sąlygos, be kurios nėra įmanomas joks dialogas, tai būtent kad mes realiai suvoktume, jog Dievas yra asmuo. Kalbėtis galima tik su asmeniu. Kai kalbamės be asmens, tai išeina tik mūsų monologas. Ir tai greičiausiai buvo didžioji ligšiolinė mūsų maldos nepasisekimo priežastis. Šį trūkumą nugalėjus galės mums atsiverti tikra asmeninio pokalbio palaima. Tai bus tikras pokalbis. Kaip kiekvieno gero pokalbio negalima apriboti kokiais būtinumais, taip ir šio. Kad pokalbis sektųsi ne visada užtenka vien mūsų noro. Reikia ir pokalbininko aktyvumo. Panašiai yra ir su Dieviškuoju Pokalbininku. Jam nustatyti ribas ir taisykles yra neįmanoma. Kartais jis yra labai iškalbus, bet kartais jis tyli. Jis palieka mus laukti kurį laiką. Tačiau kartais šis Dieviškasis Pokalbininkas nori kalbėti tada, kai mes "neturime laiko"; kai mes esame užimti kuo kitu. Jeigu šiame pokalbyje yra galimas koks dėsningumas, tai jis yra panašus į besimylinčių žmonių dėsningumą, kurie kartais kalba laiku, kartais ne laiku.

Kontemplacija — meilė

Dėl to pasak Balthasaro "kontemplacijos kreivė atitinka meilės kreivei." (109 psl.) Toliau aiškindamas šį meilės autonomiškumą mūsų autorius atidengia įspūdį, kurį išgyvena šitokiu būdu besimeldžiantis žmogus. Tas įspūdis nėra toks, kaip kokio specialisto, kuris labai gerai žino ką daryti. Jis greičiau yra nesusigaudymo įspūdis. Bet paklausykime paties Balthasaro žodžių. "Jokia taisyklė iš šalies uždėta negali varžyti šio sąlyčio su mylimuoju. Jis dažnai pasijunta pasimetęs, kaip žmogus netikėtai gavęs didelį turtą ir, nežinodamas ką su juo daryti, klausiasi patarimo vieno ar kito asmens, kuris daugiau šiame reikale susigaudo negu jis." (103-4)

Besimeldžiantis žmogus neturi nutraukti šio pokalbio dėl tos paprastos priežasties, kad jis, pokalbiui prasidėjus, pasijus nuostabiai nepasiruošęs, ir jam nepribrendęs. Tai yra labai natūralus ir labai teisingas maldos išgyvenimas, liudijąs kontemplacinės maldos autentiškumą. Nes kas iš žmonių gali būti pasiruošęs ir pribrendęs santykiauti asmeniškai su Dievu?!

Šiuo metu Vakarų krikščionijoje, ypač protestantiškoje teologinėje švietesuomenėje, kartais kyla savotiškos mintys, kad Dievas yra nekalbus ir **kad tame Dievo nekalbume glūdi pati** dieviškumo esmė. Mes negalime šiuo metu leistis į šios teologijos analizę. Mes čia galime tik konstatuoti, kad su šitokiu bekalbiu dievu negali būti nei maldos nei meilės santykio. Ne toks yra Balthasaro maldos Dievas. Jam Dievas niekada nėra pasyvus. "Kai Dievas žiūri į žmogų, nieko pasyvaus nėra jo žvilgsnyje. Jei taip būtų, jis nebūtų dieviškas. Jis ne "stebi ir atžymi", kaip kad kas norėtų sakyti, bet yra kuriantis ir produktyvus visa savo esme" (33 psl.). Štai dėl ko ir Dievo sąlytis su žmogumi ne kartą pasireiškia neapsakomai dideliais sukrėtimais.

Taigi žmogaus ir Dievo pokalbio problema glūdi ne tame, kad Dievas nenorėtų mums nieko pasakyti, bet tame, kad mes nepakankamai dėmesio skiriame jo kalbai. "Kai mes kontempliuojame Dievo žodį, mes turime leistis pagaunami tos pačios pirmutinės tiesos, būtent, kad visa kūrinijos masė ir jos esmė **ir kiekvienos dienos pasaulis**, kuris mums yra toks savas, plaukia kaip laivas per neišmatuojamas gelmes to **visiškai skirtingo elemento,** kuris pats viską nulemia ir **kuriuo yra beribė Tėvo meilė".** (36 pls.) Tik žmogui neturinčiam kontemplacinės klausos tai yra akla jėga, o besimeldžiančiam tikinčiajam tai yra Dievo iššaukimas, skatinąs ir žmogų pasakyti čia savo žodį.

Meilė drąsi

Tačiau ar atsidėdami kontemplacijai mes neišsistatome pavojun prarasti kontaktą su mus apsupančiu pasauliu? Ar mes tokiu būdu nepasidarome šio gyvenimo priešai? Šiam priekaištui būtų pagrindo, jei Dievas nebūtų tapęs žmogumi ir tuo būdu labai ryškiai nebūtų paėmęs kelio į šios tikrovės žmogaus gyvenimą. Dėl to pats Kristus nebuvo svaiotojas, bet labai realus žmogus, neišskiriant kančios. Dėl to ir didieji krikščionijos maldininkai kaip tik nebuvo atitrūkę žmonės nuo savo laiko gyvenimo reikalų. Jų yra buvę visokių, paprastais virėjais

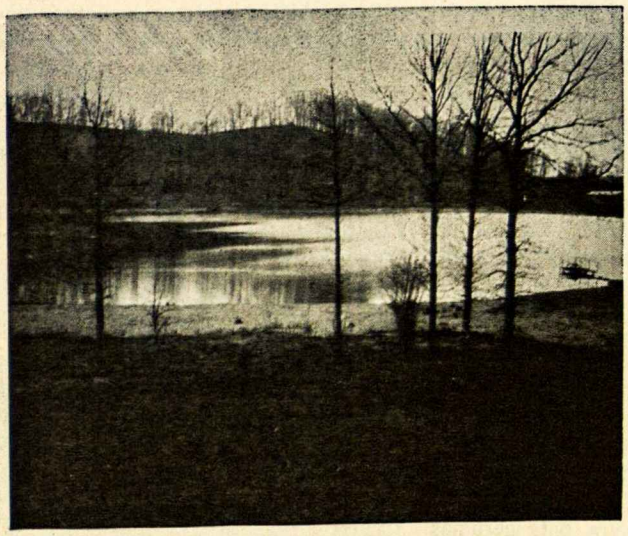

S. RŪKAS

slėnyje

Žaliajam slėnyje, paskendę miglose
Trys verkiantys gluosniai.

Iš pilkos jūros debesuotos
Lenda jų viršūnės ašarom patvinę.

Saulė teka už anapus kalno,
Kyla ir nudegina tirštas miglas.

Regiu, kaip liejasi tik dar smarkiau
Tų gluosnių žalios ašaros.

S. RŪKAS

preliudas žiemai

Baigiasi jau vasara,
Dienos vis trumpėja,
Nakties vėjas šiurpu krečia.

Miškų medžiai tamsūs
Greit pageltonės;
Lapai — pasimarginę spalvomis kris.

Po trumpo rudens, atkeliaus žiema
su nesibaigiančiom naktim...
Baisiom, tamsiom, klaikiom naktim.

Pavasaris nebeateis,
Gamta nebeatgims,
Ši žiema begalinė.

Saulė tik pakils virš horizonto...
Ir vėl ten pat ji nusileis.

Dienos šviesa vis trumpės
Kol pagaliau —
Visai dienos nebliks.

Tada bus juoda ir tamsu.
Tik mėnesienos metami
Šalti šešėliai... bus tamsesni.

---

ir šlavėjais pradedant ir karo vadais bei politikais baigiant.

Dar viena mintis verta dėmesio žmogui besidominčiam kontemplacine malda. Ji yra ta, kad **kontemplacinių vertybių negalima sandėliuoti.** Negalima pasimelsti vieną kartą už visą gyvenimą. Negalima tos kontemplacijos vertybės panaudoti šiandien, kurią mes turėjome prieš dešimt metų. Dievas nori santykiauti su mumis kiekvienoje naujoje mūsų gyvenimo situacijoje. Dėl to klaidingai daro tie, kurie mano Dievo malonę užsitikrinti **medžiagiškai ją skaičiuojant.** Taip kaip **jaunavedžių meilės prisiminimas negali pateisinti jų dabartinio vienas kito nepaisymo,** taip ir kontemplacinė meilė turi būti rūpestingai kurstoma ir puoselėjama visada. Tiesa, kiekvienu kartu ji bus kitokia. Kitokia yra jaunuolio malda, pilna projektų ir darbų, kitokia yra seno žmogaus kontemplacija, kuri gali būti išreiškiama vienu žodžiu: "Ačiū" ar tik jam vienam suprantamu atsidusimu.

Čia mes apžvelgiame Urs von Balthasar knygą, kuri yra pasirodžiusi beveik prieš 10 metų.

Bet pats autorius yra produktingas iki šiai dienai. Prieš mane guli nauja jo studija apie vienuolinio gyvenimo tobulybę. Iš ten aš noriu paimti pabaigai vieną jo mintį, kuri liudija, kaip jo kontemplacijos supratimas yra ne tik neatitrūkęs nuo gyvenimo, bet tiesiog drąstiškai realus. "Dievo ieškojimas visuose dalykuose yra bruožas, bendras visiems žmonėms. Viskas kalba apie Kūrėją. Ir graikų filosofija ir Šv. Raštas sutinka kad dangūs skelbia Dievo garbę. Tačiau visiškai naujas ir neapsakomai intensyviame laipsnyje yra krikščionies susitikimas su Dievu. Jis yra pagrįstas asmenine vienybe ant kryžiaus. Iš meilės kenčiančio ir **mirštančio Dievo garbė yra sutinkama visur, bet ypač tuose, kurie yra toli nuo Dievo, net, kurie priešinasi jam.** Žvelgdamas į savo kaimyną Kristuje ir kalbėdamas jam, krikščionis neša jį kūrybiškai artyn prie Dievo". Tai yra drąsi kalba. Bedievyje ji mato kenčiantį Kristų. Bet meilė mėgsta drąsias kalbas. O kontemplacinė malda yra meilė.

INDRĖ DAMUŠYTĖ

liepsna

Šokanti liepsna...
atmenu tuos laikus,
kai nejučiomis
praslinkdavo vakarai prie laužo.

Ten,
apsupti miškų, dainavom...
Ir aidas atsimušęs
į medžių tamsias šakas
ištirpo kalno atšlaitėje.

Kažkaip, šiąnakt tai prisiminus,
tie vakarai dūmuose paskendę.
Ilgesiu nuklotos pievos
vysta nuo liepsnos karščio.

Keista.
Lyg liūdniau.
Lyg ryto rūkai greičiau
atslenka miško vingiuotais takais.
Aidas dingsta
nepalietęs kalno.
Ir brėkštantis rytas
atranda mus
svajojančius prie laužo.

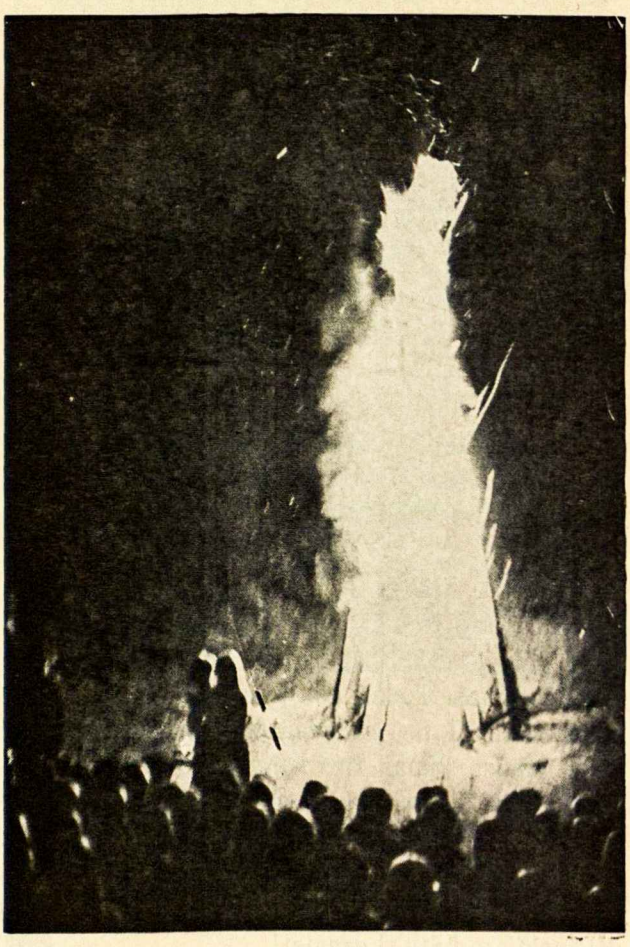

ŠUTRIKAITĖ

* * *

Po laužo
Įsismaginę
Smarkią polką ėmė šokt
Ir kai akordeonas išsisėmė
Pro garsiakalbį pasileido šokių muzika.
Ilgai šokom ir dainavom
Įsismaginę.

Staiga pasigirdo mašinos stabdžiai,
Kankinančiai užlaužė ausis.
Duslus garsas.
Klykimas.
Tyla.
Tik šokių muzika beprasmiškai girdėjosi.

ŠUTRIKAITĖ

* * *

Tyčiojasi elektros lempa iš manęs
Mėto šešėlius, juos daugina,
Spalvas ryškina, nors nakties delnas jas seniai
užgniaužė.

Diena tęsiasi tolyn į naktį —
Taip norisi ramios tamsos
tylios tamsos
miego.

Būna rytas po miego.

a|s: ATEITIES SPINDULIAI

ŽVELGIAM Į ATEITĮ

Mieli jaunieji skaitytojai! Nuo šio numerio rasite skyrių "Ateityje" skirtą tik jums — "Ateities spindulius". Čia spausdinsim jūsų rašinius ir jums ypač skirtus straipsnelius. Norime, kad skaitytumėte ir likusią žurnalo dalį — ji skirta studentams ir vyresniųjų klasių moksleiviams. Kai ką bus sunkiau suprasti — gal rasite negirdėtų žodžių ar mintis bus perdaug painі. Nenusiminkite! Paklauskite tėvelių ar vyresniųjų draugų, ką tai reiškia — o tokiu būdu išmoksite ko nors naujo.

Gal tu galvoji — kodėl visa "Ateitis" nėra parašyta taip, kad ir jauniausias skaitytojas viską suprastų? Bet tik pagalvok: tu visą gyvenimą nebūsi vaikas. Todėl, kol esame vaikai, vaikiškai galime kalbėti, bet kiekvienais metais mes turime augti: mūsų kūnas turi augti, mūsų žinios turi didėti, mes turim naujų dalykų išmokti. O kai mes būsim suaugę, džiaugsimės, kad stengėmės daug naujų dalykų išmokti, nes mūsų gyvenimas bus daug įdomesnis ir kitiems naudingesnis. Todėl žvelgiam į ateitį drąsiai!

KAS DEDASI PASAULYJE?

— *Kinijoje* vyksta vadinama "kultūrinė revoliucija". Kiniją dabar valdo komunistai, kurie yra susipykę ir su Rusijos komunistais. Dabar jie pykstasi tarp savęs. Šiuo metu Kinijoje jaunuoliai organizuojami į "Raudonąją Gvardiją". Ši organizacija kelia triukšmą prieš jiems nepatinkančius žmones ir papročius. Jiems nepatinka viskas, kas ateina iš Vakarų: knygos, plokštelės, net ir vakarietiški batai. Aišku, jie nepagalvoja, kad ir komunizmas yra iš Vakarų atėjęs.

— *Vietname* vyksta karas, kuris kelia susirūpinimą popiežiui Pauliui VI ir daugeliui kitų aukštų vyrų. Popiežius parašė laišką pasaulio valstybių valdytojams, kuriame jis prašo atrasti būdų karą sustabdyti ir ateiti prie teisingos taikos.

— *Lietuviai* Amerikoje pastatė ir neseniai pašventino koplyčią Washingtone. Šios koplyčios pastatymu ypač daug rūpinosi vyskupas Vincentas Brizgys, kuris neseniai šventė dvidešimt penkerių metų vyskupavimo sukaktį. Koplyčios šventinimui ir religiniam kongresui į Washingtoną buvo suvažiavę daug žmonių. Iš kongreso koncertų padaryta plokštelė, kurią dalyvavusieji galės nusipirkti prisiminimui.

— *Lietuvoje* dabar žmonės susirūpinę, kad rusai liepia statyti naftos valymo fabriką prie Jurbarko ant Nemuno kranto. Fabrikas gali užteršti Nemuno švarų vandenį. Taip pat fabrikui tvarkyti rusai žada atsiųsti daug rusų į Lietuvą, kas lietuviams gali daryti daug nemalonumų, nes rusai nenori išmokti lietuviškai kalbėti, o nori, kad lietuviai kalbėtų rusiškai.

Chicagoje vasaros metu buvo Jaunimo Kongresas ir Dainų Šventė — gal ir tu buvai atvažiavęs? Buvo daug jaunimo iš Amerikos ir Kanados, bet taip pat buvo atvažiavusių ir iš Australijos, Europos, Pietų Amerikos. Prieš kongresą buvo labai didelė jaunimo stovykla Dainavos stovyklavietėje netoli Detroito. Buvo tiek daug stovyklautojų, kad nebuvo užtenkamai šaukštų ir lėkščių jiems pavalgydinti — atvažiuodavo sunkvežimis, kuris maistą stovyklautojams dalindavo. Buvusieji stovykloje yra patenkinti.

KAIP TAU ATRODO?

Laikraščiuose skaitėme ir fotografijose matėme, kad civilinių teisių demonstracijose žygiuoja kunigai ir seselės. Kodėl jie žygiuoja? Ar jie gerai daro? Kaip tai atrodo tau? Parašyk trumpai savo nuomonę "Ateities Spinduliams" šiuo adresu:

"ATEITIS" a/s
4545 W. 63rd Street
Chicago, Illinois 60629

Neužmiršk savo vardo, pavardės ir amžiaus pridėti. Jei nenori, kad tavo pavardę spausdintume, parašyk.

Jonas Užmirštuolis

— Jonai, eik nukask sniegą nuo prieangio, — sako tėvelis Jonui.

— Tuojau, kai baigsiu skaityti knygą.

Kitą dieną tėvelis, parėjęs iš darbo, sako: — Turbūt užmiršai. Bet nieko. Kai turėsi laiko, nukask sniegą.

— O, užmiršau! Bet aš nukasiu!

Trečią dieną tėvelis pareina ir sako:

— Matai, du kartu aš tau sakiau eiti sniego kasti, o tu nenukasei.

Ir matydamas, kad Jonas skuba vilktis apsiaustą, jis sako:

— Nebesivargink. Jau pats nutirpo.

Jonas galvoja: Kodėl taip atsitiko? Kodėl aš neišlaikiau duoto žodžio ir tinginiavau? Tai yra dvi nuodėmės. Tų nusikaltimų būčiau galėjęs išvengti, jei tuoj būčiau ėjęs kasti, jei tuojau būčiau daręs tai, kas man liepta. Žodžio neišlaikymas yra labai negeras dalykas, o berniukui net gėdingas. O dar tinginiavimas, neklausymas ir laiko gaišinimas. Už tai aš turėsiu ilgiau skaistykloje būti. Be to, kaip reikės man gyventi užaugus, jeigu žmonės manimi nepasitikės?

Atrodė, kad Jonas dabar bus geresnis ir stengsis išpildyti viską, ką jis prižadės padaryti.

Bet, deja.

Štai didysis Šeštadienis.

Devinta valanda.

Mamytė liepia Jonui eiti maudytis.

— Jau mėnuo laiko kaip tu nesimaudei. Ar neisi maudytis!

— Tuojau eisiu, kai tik baigsiu marginti kiaušinį.

Bet... numarginęs kiaušinį, Jonas šoka į lovą ir greitai užminga.

Čia jau blogiau. Jonas jau melagis. Jis pasakė, kad eis maudytis, o, pasijutęs pavargęs, eina į lovą, nors žino, kad reikia maudytis.

Ar tokiam berniukui kiškis begalės dovanų atnešti?

Velykų rytas. Reikia išpažinties eiti.

Mamytė kelis kartus priminė Jonui apie tai.

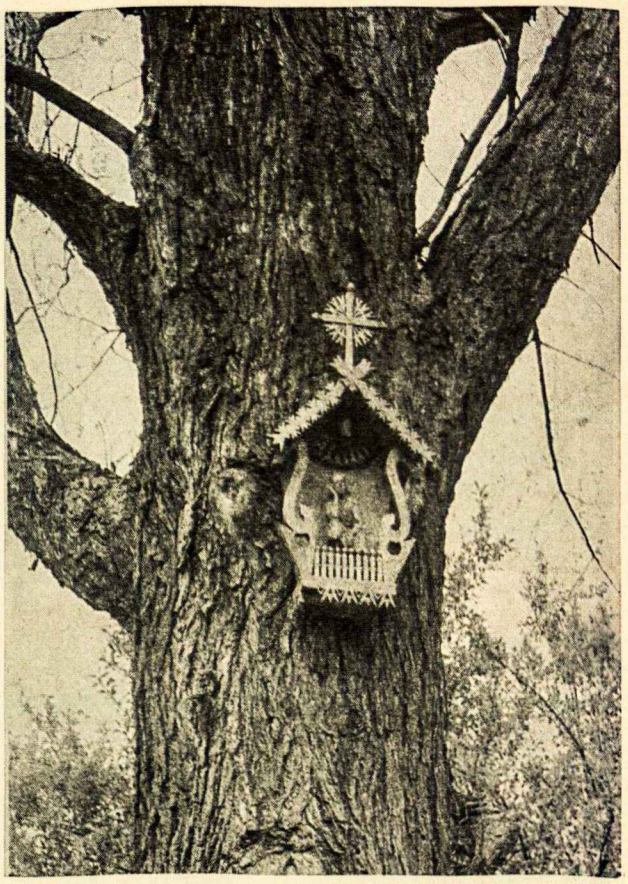

KAS ČIA?

Vienas "Ateities" skaitytojas mums atsiuntė šią fotografiją. Jam įdomu, ar moksleiviai atspės, iš kur yra ši fotografija. Tiems, kurie pirmieji atspės, jis apmokės sekantiems metams "Ateities" prenumeratą. Atsakymus siųskit:

"ATEITIS" a/s
4545 W. 63rd Street
Chicago, Illinois 60629.

Ir pro duris Jonas išbėga su mamos balsu ausyse — eik išpažinties!

Jonas patarnavo mišioms ir palošė bilijardą, o parėjęs namo atsiminė išpažinties nebuvęs.

Tėveliai ėmė sakyti, kad tai jau nebenormalu. Kaip gali žmogus, kur nors išėjęs, beeidamas užmiršti, kodėl jis eina? Bet Jonas teisinasi: "Užmiršau!"

— Argi išpažintis toks menkas dalykas, kad galima būtų taip greitai ją užmiršti?

Jonas susimąstė.

Mąstė ilgai.

Pagaliau jis pasiryžo susiimti ir būti vyru.

Aleksas P.

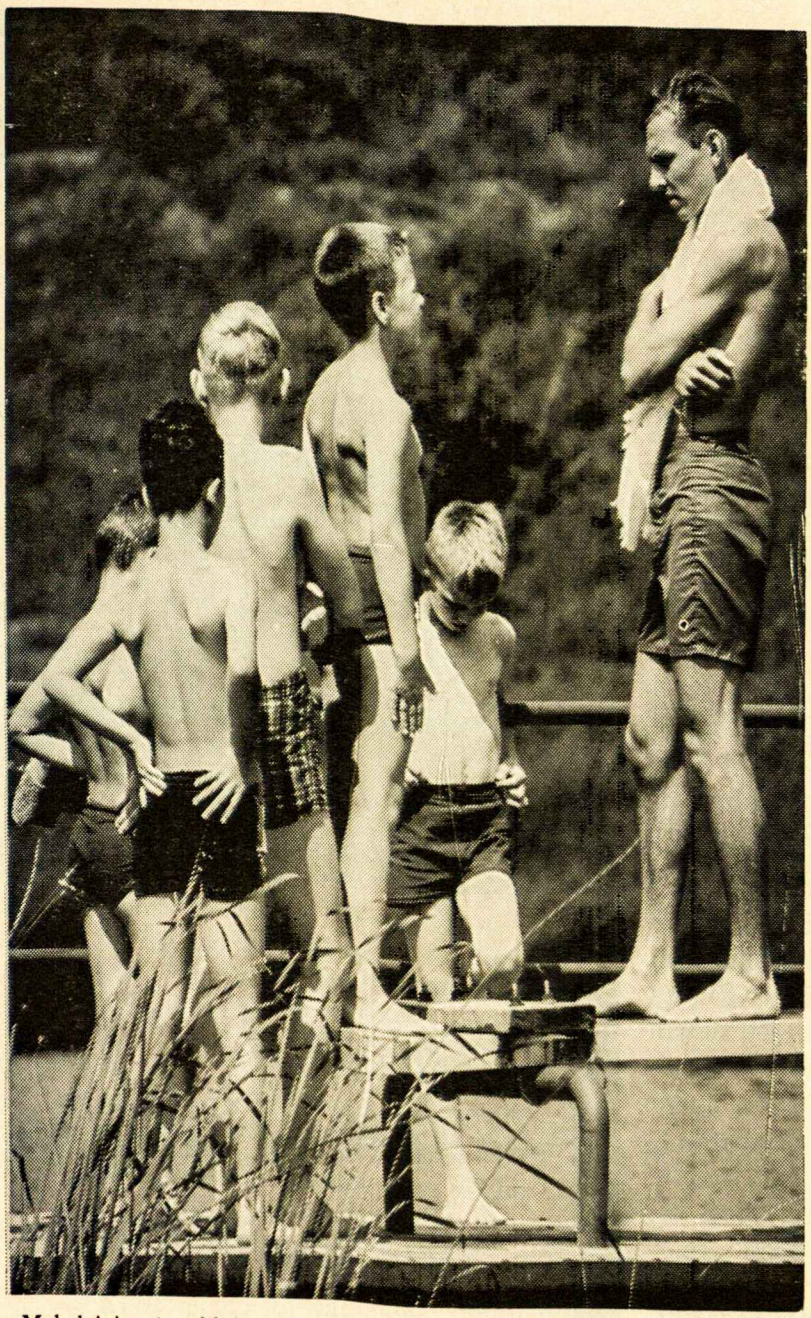

Moksleivių stovykloje

Nuotrauka Ged. Naujokaičio

VOX POPULI

1966 m. spalio 20 d.

"Ateities" Redakcijai:

Kaip ženklą mano pasitenkinimo "Ateities" tikrai krikščioniška ir gaivinančia kryptimi per praeitus pora metų, prašau priimti $5 prenumeratai 1966 m. ir $20 auką — administracijos adresu.

Gal tai atsvers bent dalį tų prenumeratų, kurių atsisakė asmenys, kurie nepatenkinti redakcijos pastangomis. Tik gailiuos, kad negaliu daugiau pasiųsti.

Apgailėtina, kad yra ateitininkų, kuriems taip svetima Bažnyčios dvasia, kad jie nepripažįsta Jos mokymo, kuris liečia šių dienų klausimus. Apgailėtina, kad šių dienų ateitininkai taip nemoka jautrių klausimų viešai diskutuoti, kad susidūrę su svetima nuomone savo organizacijos žurnale, jie nieko geriau neišmano kaip prenumeratos atsisakymą!

Jūsų

Kun. Kazimieras Pugevičius

Red. Kun. Pugevičius yra Studentų Ateitininkų Sąjungos dvasios vadas.

Chicago, 1966.7.21 d.

Didžiai Gerbiamas "Ateities" Redaktoriau,

Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios XIX Sinodas Išeivijoje dėkoja Jums už Jūsų "Ateities" žurnalo vardu išreikštą sveikinimą.

Sinodas su dideliu susidomėjimu seka kiekvieną krikščionišką darbą lietuvių tarpe. Jis pozityviai įvertino Jūsų žurnalo iniciatyvą įvesti "Protestanto požiūriu" skyrių kiekviename numeryje. Sinodas tiki, kad per tą žingsnį "Ateitis" patarnavo ekumeniniams tikslams.

Superintendentas kun. P. Dilys širdingai dėkoja už šiltus linkėjimus.

Jūsų Kristuje
Sinodo Cenzorius
Kun. P. Dilys

Sinodo Vice Direktorius
kun. S. Neimanas,
einąs Generalinio
Superintendento pareigas

Sao Paulo, 1966.VIII.18

Mielas Redaktoriau,

Perskaitę F. Jucevičiaus straipsnį "Lietuviškosios buities mitai" susijaudinom, nuliūdom ir pasipiktinom.

...Kas nesižavi mūsų tautos kalba, jos folkloru, net prozinės aukšta kultūra? (Žiūrėk Daugirdaitės-Sruogienės ir Alsėdkaitės-Gimbutienės bei kitų raštus). Argi straipsnio autorius nežino, kad daugelyje net svaresniuose svetimtaučių universitetų visa tai studijuojama ir aukštai vertinama? Autorius drįsta net tyčiotis iš "rūtelių", "lelijėlių" ir kažin kurių "čiobrelių". Atrodo, jau šių dienų mergelėms "rūtelės" nebereikalingos? geriau bitnykai, džazai, tvistai, palaidumas? O menas, literatūra, bei mokslas? Matyt, jis tik girdėjo apie M. Čiurlionį, na ir Donelaitį. Argi jis nieko nežino apie Baranauską, Jakštą, Vaižgantą, Basanavičių, Kudirką, Milašių, J. Baltrušaitį, Maironį, B. Brazdžionį, Putiną, Strazdelį, M. Krupavičių, P. Dovydaitį, S. Šalkauskį, Vidūną, Pūkelevičiūtę, Grinių, Girnių, Maceiną, Šapoką, S. Sužiedėlį, Aistį, P. Rimšą, Zikarą, Varną, Galdiką, Jonyną ir daug, daug tiek senų kultūrininkų ir jau naujų mokslininkų, menininkų, literatų, jau išplaukusių į **platesnius** vandenis, kaip pas mus jau randama reikalo pabrėžti, o tie svetimieji **platūs** vandenys straipsnio autoriui labai ir labai imponuoja ir net laikomi **sine qua non?**

Julija Draugelienė

Red. Dedame tik trumpą ištrauką iš p. Draugelienės redakcijai atsiųsto ilgesnio pasisakymo.

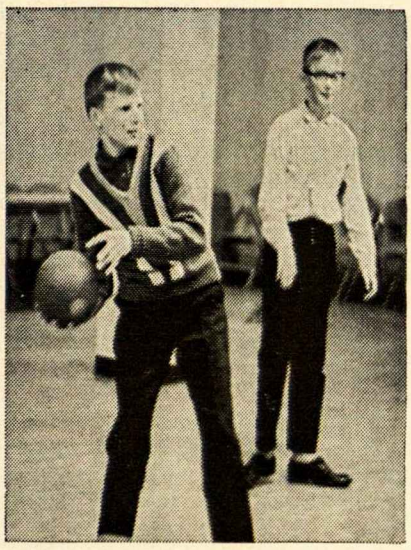

tautos mitai ir tikrovė

PR. PAULIUKONIS

Pasisakymas dėl "Lietuviškos buities mitų"

Iš kur atsiranda "mitai"

Lietuvių katalikų jaunimui skirtame "Ateities" žurnale kartas nuo karto tenka pastebėti jaunimą klaidinančių straipsnių, liečiančių lietuvių tautos praeitį. Vienuose straipsniuose puolami ir net kaltinami vyresnieji, kad jie perdaug prisirišę prie savo tautos praeities, visur apie ją kalba, mažai domisi dabartiniu gyvenimu ir neturi perspektyvų ateičiai. Girdi, "tradicija ir naujovė dažnai kertasi". Kiti dar toliau eina ir mūsų tautos garbingą praeitį vadina "mitais".

Malonu ir džiugu vyresniesiems, kad mūsų jaunimas išeivijoje yra tautiškai veiklus, kūrybingas, savo poilsio laiką pašvenčia lietuviško žurnalo redagavimui, jaunimo stovyklų organizavimui, masinių protesto eisenų rengimui, spaudoje iškelia naujų idėjų. Naujos kūrybingos idėjos yra sveikintinos ir priimtinos. Tačiau neviskas, kas nauja, yra gera ir kūrybinga. Anksčiau paminėtos naujos idėjos, reiškiančios jaunimo norą nutraukti ryšius su savo tautos praeitimi ar tos praeities niekinimas yra ne tik nekūrybingas, bet jau defetistinis. Nežiūrint didelės laisvės ir plačios tolerancijos, tokios mintys tikrai patriotiškai nusiteikusio jaunimo žurnale neturėtų iš viso rasti vietos. Bet jei per redaktorių neapsižiūrėjimą jos pateko į laikraštį, tad vardan teisybės ir lygybės lai bus leista tuo klausimu atsiliepti ir vyresnės kartos atstovui.

Iš kur kyla mitologinis galvojimas ir nepagarba savo tautos praeičiai? Yra labai gerai žinomas dalykas, kad žmogus mėgsta tai, ką jis gerai pažįsta. Dažnai nevertiname ir brangių dalykų vien dėlto, kad jų nepažįstame, nežinome jų vertės. Taip ir su mūsų tautos istorijos vertinimu. Paviršutiniškas jos pažinimas arba visiškas jos nežinojimas veda prie jos neįvertinimo. Iš nevertinimo atsiranda noras ir visai nutraukti ryšius su savo tauta. Nemažai suklaidina mus ir kitataučių klaidingi aiškinimai bei falsifikatai. Kadangi tautos istorija, kaip vėliau matysime, turi didelės reikšmės tautiniam brendimui bei patriotiniam auklėjimui, tai siūlymus nuvertinti mūsų tautos praeitį sukta bei imlia forma pakiša ir mūsų priešas, kad jaunimas kuo greičiau užmirštų savo tautos istoriją ir nutaustų. O mūsų priešas yra labai suktas, jis sako, kad šių dienų technikos pažangos amžiuje domėtis praeitimi, knistis po sutrūnijusius ir atgyvenusius laikus yra atsilikimas, reikia pažinti dabartį ir ant jos kurti ateitį. Tačiau jis pats elgiasi visai priešingai, pas jį istorija mokykloje ir gyvenime yra vyraujanti. Taip paveikti svetimų kenksmingų idėjų tariamės esą pažangūs, o kitus skaitome atsilikėliais. Tad prabėgomis žvilgterėkime, kodėl tautos istorijos pažinimas ir vertinimas yra reikalingas ne tik seniams, bet ir jaunimui.

Istorija yra tautos auklėtoja

Nuo seniausių laikų valstybių vairuotojai bei tautų auklėtojai stengėsi kokiu nors būdu atžymėti valstybės atliktus darbus ir perduoti būsimoms kartoms. Įvairūs dainiai, trubadūrai, skaldai ir kanklininkai, apdainuodami tautos herojų žygius valdovų pilyse, kėlė patriotinius jausmus. Tautų sukurti mitai, padavimai apie jų vadų darbus turėjo tikslą kaip tik patriotiškai nuteikti jaunuomenę ir suaugusius. Tautos istorija yra neišsemiamas praeities didvyriškų žygių lobynas, uždegąs kiekvieno savo nario širdį meile ir pasiaukojimu savo tautai. Dėl to ir šių laikų mokykla tautos istorijos mokslą laiko viena iš svarbiausių tautinio auklėjimo priemonių. Jaunoji karta, susipažindama su savo tautos istorija, pažįsta jos kilmę, praeityje nueitą kelią, jos laimėjimus bei nepasisekimus, atsiektus ir dar atsiektinus uždavinius ir t.t. Pažinusi praeitį, ją pasisavina, jąja didžiuojasi ir gėrisi ir pati ryžtasi naujam tautiškam darbui.

Lietuvių tautinio atgimimo žadintojai, pedagogai bei filosofai aiškiai pabrėžia istorijos reikšmę tautiniam susipratimui ir auklėjimui. Dr. Jonas Basanavičius ant 1883 metais išėjusio pirmo "Aušros" numerio viršelio uždėjo tokį motto: "Homines historiarum ingnari semper sunt pueri" (Žmonės, nepažįstą istorijos, visada yra vaikai). To paties laikraščio įžanginiame straipsnyje jis skundėsi, kad lietuviai užmiršę garbingų sentėvių darbus, nebežino patys, kurių tėvų esą ainiai. Tai buvo "Aušros" programa, kuri pažadino lietuvius iš susnūdimo. Dr. J. Basanavičius ne tik kitiems nurodė tą programą, bet ir pats uoliai ją vykdė. Iš profesijos būdamas gydytojas, tačiau matydamas gyvą reikalą tirti Lietuvos praeitį ir supažindinti rusų varginamą lietuvių tautą su jos garbinga istorija, visą gyvenimą pašventė savo tautos praeities tyrinėjimui. Aplankė visas Europos bibliotekas ir surinko visą medžiagą, kur tik rado parašyta apie lietuvius.

Lietuvių tautinio atgimimo dainius Maironis, dar būdamas mokyklos suole, parašė populiarią Lietuvos istoriją, susilaukusią net trijų laidų. Knygelės įžangoje nusakė ir savo darbo tikslą: "Bet negalime tikrai ir išmintingai mylėti savo žemės, nežinodami jos praeities ir istorijos... Daugelis garsių ir garbingų vyrų padėjo nemažai darbo ir prakaito ištirti Lietuvos veikalus, atrasdami čionai nesuskaitomus poezijos turtus. Nevienas garsus poetas ieškojo sau įkvėpimo, skaitydamas senovės lietuvių darbus". Ir pats Maironis sėmėsi savo kūrybai įkvėpimo iš lietuvių tautos praeities.

Dr. J. Basanavičius ir Maironis yra gražūs pavyzdžiai, kaip reikia savo

tautos praeitį gerbti ir, stokojant istorijos žinių, kaip reikia jų ieškoti. Išeivių lietuvių jaunimo studijozų tarpe turime ir nemaža pasigėrėtinų pavyzdžių, kaip stengiamasi studijuoti ir rašyti atitinkamus veikalus apie dar neištirtas lietuvių praeities sritis.

Žinomas lietuvių pedagogas, filosofas ir ateitininkų ideologijos kūrėjas Stasys Šalkauskis tautos istorijos reikšmę taip nusako: "Niekas negali įsigyti tautinio susipratimo ir sąmoningo nusistatymo, nesusipažinęs su savo krašto ir tautos istorija, neįsigilinęs į tautinės kultūros susidarymą ir išsivystymą". Antanas Maceina, kurio jau keli filosofiniai veikalai yra išversti į vokiečių kalbą, "Tautinio auklėjimo" knygoje plačiai kalba apie istorijos reikšmę, tarp kitko, jis sako: "Tautos atgimimas negali vykti be josios istorijos pažinimo. Gimtoji kalba ir tautinė istorija yra du pagrindiniai tautos žadintojai ir palaikytojai". O dabartinis Ateitininkų Federacijos vadas dr. Juozas Girnius knygoj "Tautinė ištikimybė", kuri išversta jau ir į latvių kalbą, štai ką apie tautos istoriją tvirtina: "Istorijos pažinimas reikalingas pačiam save suprasti. Tik kas žino iš ko jis kilo, drauge žino, kas jis yra... Nebežinodami savo istorinės kilmės, jie nebesuvokia ir savęs. Be istorinės sąmonės nebėra pagrindo nė tautinei ištikimybei". Panašią mintį išreiškia ir vienas iš didžiųjų egzistencinės filosofijos atstovų Karl Jaspers. Jis sako: "Istorinis pažinimas palengvina suprasti save kaip neatskiriamą tautos narį". Ir aukštos techninės kultūros pažangos Amerikos mokyklose svarbią vietą užima jos istorija. Taip pat ir valstybės vyrai savo kalbose dažnai kreipia klausytojų dėmesį į praeitį. O kiek yra gausios JAV istorinės literatūros, istorinių filmų, rodomų per televiziją. Visa tai mūsų jaunimą stipriai veikia, ir jis žavisi šio krašto istorija ir myli šį kraštą. Ta yra įrodymas, ką reiškia gilesnis istorijos pažinimas. Todėl kalbant apie istorijos reikšmę tautiniam auklėjimui, turima mintyje gilesnis jos pažinimas, o ne paviršutinis, pripuolamas.

Visos tautos, vertindamos istorijos reikšmę tautiniam auklėjimui, brangina savo bočių žygius. Kartais net pasisavina svetimos tautos nuveiktus darbus, kad jos praeitis atrodytų garbingesnė. Tuo tarpu lietuvių tauta tikrai gali didžiuotis savo praeitimi ir jai nėra jokio reikalo savintis kitų atlktus žygius, bet priešingai, kitos tautos, klastodamos istorinius įvykius, savinasi lietuvių istoriją.

Nelaimėje tauta kreipia dėmesį į praeitį

Gyvenimas rodo, kad kai tautą ištinka nelaimė, ji daugiau dėmesio kreipia į savo praeitį, ieško joje paguodos, nusiraminimo ir sustiprinimo ištverti sunkioje kovoje. Tai matyti jau Homero poemose Ilijadoje ir Odisėjoje ir vėlesnių laikų istorijoje. Turime pavyzdžių ir iš paskutiniojo pasaulinio karo įvykių. Anglų istorikas A.L. Rowse tvirtina, kad anglų invazijai į Normandiją daug skatinamosios įtakos turėjęs rodomas filmas apie karalių Henriką V. Net bolševikai, kurie niekina kapitalistų istoriją ir tautinius skirtumus, didžiojo pavojaus metu griebėsi carinės Rusijos praeities. Kai 1941 metų rudenį vokiečių divizijos artinosi prie Maskvos, Stalinas Maskvos gyventojų patriotizmui sukelti ginti miestą nuo priešų ieškojo pavyzdžių iš caristinės Rusijos herojų tarpo. Jis stengėsi atgaivinti Aleksandro Nevskio, Dmitro Donskiečio, Suvorovo, Kutūzovo kovų dvasią.

Kai XIX amžiuje Rusijos okupacijos laikais Lietuvos vardas buvo stengiamasi išbraukti iš Europos žemėlapio ir lietuvių tautai jau buvo giedama paskutinis "Amžiną atilsį", atsverti rusų priespaudos vargą ir skurdą tautinio atgimimo veikėjai bei rašytojai daug dėmesio kreipė į praeitį. Net Lietuvos katalikų vyskupai Motiejus Valančius ir Antanas Baranauskas su pagarba ir dideliu pasididžiavimu minėjo pagonišką Lietuvą. Dr. Vincas Kudirka į Lietuvos Himną įrašė "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia". Dažnai tuos žodžius kartojame, bet ar visada pasvarstome tikrąją jų reikšmę? Todėl netenka stebėtis, kad ir šiuo metu, kai lietuvių tauta yra priešų okupuota ir žiauriai teriojama, mūsų veikėjai dažnai primena jaunesniems praeitį. Tai daroma įgyti naujų vilčių naujos energijos tęsti tautos išlaisvinimo kovą. Bet tai nereiškia, kad mūsų senesnioji kartai nerūpi dabartis. Jei kur pasitaiko tam tikros konservatyvinės rutinos, tai prieš jąją kovojama ne tik jaunimo, bet ir tų pačių senių.

Žinoma, būtų naivu tvirtinti, kad viskas lietuvių tautos praeityje buvo gera, didvyriška. Buvo ir tamsių dėmių. Bet ir kiekviena tauta ar valstybė be pasigėrėtinų žygių turi ir tam tikrų nemalonių įvykių. Jei atydžiau pažvelgsime ir į šį kraštą, kuriuo taip gėrimės ir didžiuojamės, tai ir čia visko rasime. Bet tų dėmių čia netenka minėti. Todėl ir kalbant apie lietuvių tautos praeitį, nereikia ieškoti vien neigiamų dalykų, šalia kurių daug daugiau galime rasti teigiamų.

Kitą kartą teks paminėti lietuvių tautos įnašą į Rytų Europos kultūrinį gyvenimą, o dar vėliau jos vaidmenį Rytų Europos politiniame gyvenime.

Worcester, 1966.X.3

IRENA RUŠĖNAITĖ

nusilenk

Gana
Iš Tavęs
Tos nenuoramos
Ir pykčio.
Ar supranti?
Nenoriu matyti daugiau
Skausmo Tavo akyse
Ir žiūrėti
Kaip ašaros rieda
Skruostais žemyn.
Neleisk rankom drebėti
Ir burnoj sulaikyk
Neapykantos žodžius karčius.
Užgesink širdyje
Liepsnojančią ugnį
Ir švelniai šypsokis
Barančiam tėvui.

Esi tiktai vaikas.

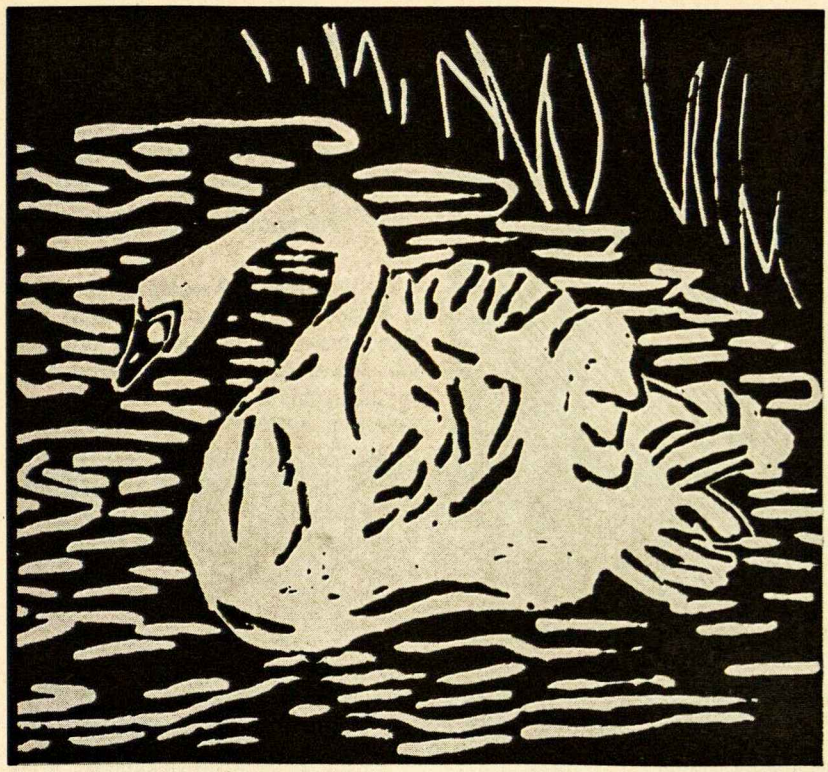

INDRĖ DAMUŠYTĖ

nakties nuotaikoje

Ilgėjantys nakties šešėliai apkloja mišką juodu patalu...
Blunkanti saulė delsdama
glosto šlamančių medžių degančius lapus
Ir prapuola.
Tamsėja...
mėlynuoja sutemoj rūkuose paskendę astrų laukai.
Vien girdisi pelėdos ilgesingas suokimas.
Ramu...
telieka kylanti migla,
Braškėjimas neramių lapų,
Žėrinčių žvaigždžių tykumas.
Ir man...
nežinau kodėl švelnus vėjo glostymas
paliečia ašarą ant skruosto.

Sensta jau diena už lango...
Nuaidėja gatvės kavernom miesto sunkūs žingsniai.

S. RŪKAS

veidrodis

Kas rytą kai atsibundu,
Ir, šiaip taip atsirandu
Prie veidrodžio,

Nebent aš būčiau sergantis,
Pasižvelgiu aš į save,
Ir savimi gėriuos.

Ir vakare prieš einant gult,
Vėl priešais veidrodį,
Stoviu ir gėriuos.

Taip nuo dienos į dieną
Į save žvelgiu.

Šiandien rytą, kai aš kėliau
Ir pasižvelgiau į veidrodį...
— Nieko nemačiau —

Dar dabar aš stoviu,
Nieko nematau,
Ir vakaras nebeateina.

PŪGA

balerina

Per salę plaukia "Gulbių Ežeras" —
Aplinkui lankų vidurnakčio tyla.
Toli iš kažkur aukštai,
leidžiantis žemyn,
išsiskleidžia šviesos spindulys.
Apšviesta grakšti balta gulbė plaukia.
Judesiai jos švelnūs, vėjelio glostomi,
Net ežerėlis guli nesudrumstas jų.

Kyla nuo vandens išplėstais sparnais
ir nutūpia žemėn tik plunksna skaisti.

Viršuje: Chicagos Prano Dielininkaičio kuopos valdyba — iš kairės į dešinę Vytautas Beleška, Danutė Rožėnaitė, pirmininkas Jonas Astrauskas, Augusta Šaulytė, Vytautas Valaitis. Puslapyje prieš: Juliaus Jodelės (9 metų) — linoleumo raižinys "Tvenkinyje plaukiojo gulbė".

nuo rytų iki vakarų

HAMILTON

Hamiltono ateitininkai pradėjo savo metų veiklą rugsėjo 18 d. Drauge paminėjo rugsėjo 8 d. — Tautos ir Marijos gimimo šventę. 11 val. mišiose moksleiviai ir jaunučiai dalyvavo organizuotai ir priėmė bendrai komuniją. Po mišių rinkomės į Jaunimo centrą arbatėlei, kurią suruošė tėveliai. Arbatėlės metu kalbėjo p. Kaknevičius iš Toronto. Jo papasakota istorija padarė didelį įspūdį jauniems ir vyresniems klausytojams. Toliau J. Orvidas paskaitė apie rugsėjo 8 d. reikšmę. K. Gedrimaitė, O. Pajerskaitė ir R. Urbonavičiutė padeklamavo po eilėraštį. D. Juozapavičiutė paskaitė Vaižganto "Vilniaus pilies pasaką" ir akordeonu pagrojo A. Gudinskas. Programai ir dainoms vadovavo p. Gudinskienė, jaunesniųjų globėja. Išsidainavę ir užkandę patenkinti grįžome namo.

Gabija

Sendraugių susirinkimas

Hamiltono ateitininkai sendraugiai turėjo savo susirinkimą spalio 16 d., kuriame politinę apžvalgą padarė p. J. Matulionis, atvykęs iš Toronto. Prelegentas labai įdomiai nušvietė šių dienų politikos klystkelius.

Išrinkta revizijos komisija iš p. K. Gudinsko, p. T. Verbickaitės ir p. Steblienės. Dalyvavo nemažas būrys narių su "antrosiomis pusėmis".

Š. m. gruodžio 4 d. sueina 25 metai nuo at-kų ideologo prof. St. Šalkauskio mirties. Nutarta šios didžios asmenybės sukaktį paminėti koncertu.

Praurimė

CHICAGO

Dielininkaičio kuopos išvyka į Fabijono Parką

Praeitą sekmadienį mūsų išvyka buvo tikrai labai smagi ir įdomi. Gražus oras ir rudens gamtos grožis darė šią iškylą mums nepaprastai įdomią. Kelionė autobusu ir grįžimas visus labai domino. Mums labai patiko olandiškas malūnas, o svarbiausia, kad mes galėjome į jį įlipti ir pasigrožėti aplinkos įdomumu.

Dešrelių kepimas ir kavos gėrimas padarė mus visus labai judrius ir mes vėl gamtoj atsigavome. Buvo ten du tiltai, ant kurių žmonės vaikštinėjo ir darė nuotraukas. Taip pat ir mes padarėme atsiminimui nuotraukas.

Buvo labai liūdna, kai autobusas mus atgal parvežė į Chicagą. Kai grįžome namo, mes tikrai įvertinome, kokią gražią dieną turėjome, ir norėtume, kad tokių dienų mūsų gyvenime daugiau pasikartotų.

Nora Baltrušaitytė
Seniūnė

Ką veikia sendraugiai?

Su geltonais rudens lapais prasideda ir mūsų veiklos metai. Norėtume truputį papasakoti, ką Chicagos ateitininkai sendraugiai žada šįmet daryti. Būtų labai puiku, jei į šiuos įvykius pakviestum ir savo draugus. Ypač kviečiami dalyvauti studentai ateitininkai.

Gruodžio 11 d. ruošiamas prof. Stasio Šalkauskio mirties minėjimas. 10 v.r. Mišios Šv. Kryžiaus bažnyčioje. 4 v.v. Jaunimo Centro salėje akademija — čia dr. Juozas Girnius skaitys paskaitą apie savo buvusį mokytoją. Meninę programos dalį atlieka solistė Prudencija Bičkienė, pianistas Manigirdas Motekaitis ir muzikai Petras Armonas ir Povilas Matiukas.

Sausio 28 d. — susikaupimas prieš gavėnią. Pamaldos ir paskaita "Ar Dievas yra miręs?"

Gegužės 14 d. — Sekminės — ateitininkų šeimos šventė. Išvakarėse susikaupimas.

Greitu laiku studentai ateitininkai atspausdins visų Chicagos ateitininkų vienetų veiklos kalendorių — jį jums irgi išsiuntinėsime. Tiesa, studentai ateitininkai kartu su "Gajos" korporacija ruošia Naujųjų Metų sutikimą ir kviečia jame visus sendraugius dalyvauti. Gavėnios metu "Ateities" žurnalas (talkinamas sendraugių ir studentų ateitininkų) ruošia paskaitų ciklą "Žmogus ir laisvė modernioje literatūroje".

Gal Tau būtų įdomu šių metų Chicagos sendraugių ateitininkų skyriaus valdybos sąstatas: Alina Skrupskelienė — pirmininkė (tel. PR 8-6710), Aušrelė Liulevičienė — sekretorė, Audronė Tamulienė — iždininkė, Dalia Stakytė — narė, Arūnas Liulevičius — narys.

LOS ANGELES

Los Angeles ateitininkų vasara

Nors nedaug apie mus spaudoje rašoma, bet mes tikrai nesnaudžiame. Praėjusi mūsų vasara buvo įdomi, įvairi ir naudinga.

Dar anksti pavasarį Rezoliucijų komitetas jaunimo organizacijoms paskelbė laškų senatoriam rašymo konkursą. Globėjų paraginti, mes apsisprendėme konkurse dalyvauti. Patys rašėme ir kitus įkalbėjome rašyti laiškus Amerikos senatoriams, prašydami, kad Senatas priimtų Lietuvos laisvės reikalu

rezoliuciją. Viso suorganizavome netoli 200 laiškų. Išpildėme nustatytas sąlygas ir savo kuopai laimėjome 100 dolerių. Pinigus panaudojome vasaros stovyklos reikalams.

Dabar laikraščiai rašo, kad Senatas tą rezoliuciją priėmęs. Labai smagu, kad ir mes prisidėjome prie kovos už Lietuvos laisvę.

Vasaros aikštelė

Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiemet mūsų globėjai suorganizavo vaikų vasaros aikštelę. Aikštelei vadovavo mokytoja Rita Bureikienė, o jai talkino mokyt. D. Polikaitienė, Ir. Raulinaitienė, J. Puškorienė ir kt. Į aikštelę buvo kviečiami visi kolonijos lietuvių vaikai iki 15 m. amžiaus.

Su jaunučiais dirbo D. Polikaitienė, Ir. Raulinaitienė, J. Puškorienė. Jie žaidė, dainavo ir labai daug piešė, karpė iš popieriaus ir t.t. Vyresniųjų darbui vadovavo R. Bureikienė. Ji jau keleri metai aikštelėse veda meno klases. Šiais metais ji mus mokė grafikos — darėme linoleumo raižinius. Pradžioje ji mus supažindino su gerais grafikų darbais, paskui paskaitė lietuvišką pasaką ir liepė mums popieriuje padaryti iliustracijų. Iliustracijas nuo popieriaus perkėlėme ant linoleumo plokštelių ir specialiais peiliukais ėmėme linoleumą raižyti. Ir taip visą vasarą iliustravome pasakas. Vėliau mus išmokė spausdinimo technikos. Mūsų išpiaustyti paveikslai atsirado ant popieriaus. Rezultatai buvo nuostabūs. Tiesiog sunku patikėti, kad tokius paveikslus galėjo padaryti vaikai.

Raselės Matulaitytės (11 metų) linoleumo raižinys "Avelės subrido į vandenį".

Paskutinę aikštelės dieną buvo suruošta meno paroda. Atvažiavo daug tėvelių ir svečių. Paroda visiems patiko. Mes ir mūsų mokytoja svečiams aiškinome, kaip atliekami grafikos darbai.

Vasaros stovykla

Vasaros aikštelės darbas savaitei buvo nutrauktas, kai moksleiviai ateitininkai išvyko į vasaros stovyklą. Kaip ir kitais metais stovyklavome San Bernardino kalnuose netoli Arrowhead ežero. Mūsų džiaugsmui Liucija Valaitienė sutiko būti stovyklos komendante. Jos brolis stud. Linas Bašškauskas atskrido iš New Yorko vadovauti berniukams. Keliom dienom atvyko ir p. Bureikienė. Ji mus mokė piešti portretus ir gamtos vaizdus. Taip pat vadovavo mergaitėms. Kasdieną lankėm bažnyčią, kur kun. dr. P. Celiešius laikė pamaldas ir sakė pamokslus. Stovyklos šeimininkai buvo P. ir D. Domkai. Stovykloje buvo labai smagu. Diskutavome, pažinome poeto K. Bradūno kūrybą, prisiminėme Lietuvos partizanus ir 1941 m. lietuvių tautos sukilimą, jodinėjome, čiuožėme, maudėmėmės, dainavome. Buvo liūdna, kai iš stovyklos reikėjo grįžti namo.

Dabar baigiame paruošti tradicinį stovyklos laikraštėlį "Dvigubą burbulą".

Daina Kojelytė

ADMINISTRACIJOS PRANEŠIMAI

I. Garbės prenumeratoriai:

Garbės prenumeratas po 10 dol. atsiuntė:
Donatas Bielskus, Chicago;
A. ir A. Liulevičiai, Chicago;
Klem. Matkevičius, Chicago;

II. Aukojo "Ateičiai" paremti

N. N. $115.00
Kun. K. Pugevičius, Baltimore, $20.00
A. Vaičiulaitis, Washington $10.00
Eugenijus Gerulis, Chicago, $9.99
Prel. A. Deksnys, E. St. Louis, $1.00
Vytautas Mažeika, Aurora, Ill. $1.00

III. Apmokėjo "Ateities" prenumeratą siuntinėjamą užsienio moksleivijai:

Dr. K. Pemkus, Dwight, Ill., $3.00
J. Vaičeliūnas, Sudburry, Ont., $3.00

Už garbės prenumeratas bei aukas nuoširdžiai dėkoja

"Ateities" Administracija

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Jurgis Gliauda, ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA Los Angeles mieste. Istoriniai bruožai 1941-1966. Brooklyn, N. Y. 1966. Knyga skiriama Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos 25 metų jubiliejui paminėti. 231 psl., kaina nepažymėta.

Antanas Maceina, DIEVO AVINĖLIS, Prelato Pr. Juro leidinys, spaudė Immaculata Press Putnam, Conn. 1966 m. 267 psl. Kaina nepažymėta.

Petr. Tarulis, VILNIAUS RŪBAS. Romanas. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 60, 1966 m. Londone, 495 psl. Kaina nariams $2.50.

Bronys Raila, LAUMIŲ JUOSTA. Akimirksnių kronikos I. Išleido Nidos Klubas Londone 1966 m., Nr. 61. Viršelio dailininkas — Kostas Jezerskas. 351 psl. Kaina nariams $2.00.

ALp(LKA)1786
1966, Nr.8

Giovani Papini

ŠVENTASIS AUGUSTINAS

Gyvenimas, darbai bei kovos prieš to meto religines klaidatikybes. Iš italų kalbos vertė dr. Petras Mačiulis. Kaina $3.00.

Be to, jau spausdinama

Dr. Juozo Girniaus

IDEALAS IR LAIKAS

Ateitininkų Federacijos Vado dr. Juozo Girniaus išplėtota paskaita, skaityta Ateitininkų Kongrese Toronte 1965 m. — Ateitininko uždaviniai šio meto tikrovėje. Kaina $4.00.

KITI ATEITIES KNYGŲ LEIDYKLOS LEIDINIAI

GRUODAS, Antano Jasmanto eilėraščiai $3.00

LIETUVA, vaizdų albumas $5.00
Vytauto Augustino 1955

ATEITININKŲ VADOVAS 4.00
kun. Stasio Ylos 1960

STASYS ŠALKAUSKIS 4.00
prof. Juozo Ereto 1960

NIEKŠYBĖS PASLAPTIS .. 4.00
prof. Antano Maceinos 1964

ELEMENTORIUS Ė 2.00
Igno Malėno 1961

ŠVENTASIS PIJUS X 2.00
redaguota kun. J. Petrėno 1958

MARIJA, GELBĖKI MUS .. 1.00
Sibiro lietuvaičių maldos 1959

VEIDRODIS JŪROS DUGNE, eil. 2.00
Vitalijos Bogutaitės 1960

ŠVIESOS MERGAITĖ, eil. .. 2.00
Prano Naujokaičio 1959

AKMENS ŠIRDIS, eilėraščiai 2.00
Prano Naujokaičio 1960

SACRA VIA, eilėraščiai 1.50
Alfonso Tyruolio 1961

VASAROS MEDŽIUOSE, eil. 1.50
Danguolės Sadūnaitės-Sealey 1961

Knygos gaunamos pas platintojus ir leidykloje adresu:

ATEITIES K. L. c/o Rev. V. Dabušis, 147 Montgomery Pl., Paterson, N. J.

88.364.151